

УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ
ГЕОГРАФСКИ ФАКУЛТЕТ

Број
Датум

На основу члана 74. Закона о високом образовању ("Сл. гласник РС", бр 88/2017 и 27/2018 – др. закон), члана 57. Статута Географског факултета у Београду, члана 13. и члана 16. Правилника о начину и поступку стицања звања и заснивање радног односа наставника Универзитета у Београду ("Гласник универзитета у Београду", бр. 142/08.), Изборно веће Факултета је, на седници одржаној дана 09.07.2019. године, донело

О Д Л У К У

Утврђује се предлог за избор **др Весне Милетић Степановић** за наставника у звање **ванредног професора** за ужу научну област **Социологија** на одређено време од 5 година.

Предлог за избор наставника из тачке 1. ове одлуке, доставља се Универзитету у Београду, ради доношења одлуке о избору.

ДЕКАН
ГЕОГРАФСКОГ ФАКУЛТЕТА

Проф. др Дејан Филиповић

УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ

ГЕОГРАФСКИ ФАКУЛТЕТ

Број захтева:

Датум:

Београд

УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ

Студентски трг 1

11000 Београд

ПРЕДЛОГ ЗА ИЗБОР У ЗВАЊЕ ВАНРЕДНОГ ПРОФЕСОРА

(члан 74. Закона о високом образовању)

I – ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ ПРЕДЛОЖЕНОМ ЗА ИЗБОР НАСТАВНИКА

1. Име, средње име и презиме кандидата:	Др Весна (Благоје) Милетић Степановић
2. Предложено звање:	ванредни професор
3. Ужа научна, односно уметничка област за коју се наставник бира:	Социологија
4. Радни однос са пуним или непуним радним временом:	пуно радно време
5. До овог избора кандидат је био у звању:	доцента
у које је први пут изабран:	27.03.2012. године
за ужу научну област /наставни предмет:	Социологија

II - ОСНОВНИ ПОДАЦИ О ТОКУ ПОСТУПКА ИЗБОРА У ЗВАЊЕ

1. Датум истека изборног периода за који је кандидат изабран у звање:	25.04.2022. године
2. Датум и место објављивања конкурса:	Огласне новине Националне службе за запошљавање "Послови" бр. – 817 од 20. фебруара 2019. године
3. Звање за које је расписан конкурс за избор:	ванредни професор

III – ПОДАЦИ О КОМИСИЈИ ЗА ПРИПРЕМУ РЕФЕРАТА И О РЕФЕРАТУ

1. Назив органа и датум именовања Комисије:	Изборно веће Географског факултета у Београду, 07. фебруар 2019. године	
2. Састав Комисије за припрему реферата:		
Име и презиме, звање	Ужа научна/уметничка област	Организација у којој је запослен
1. Др Љубица Рајковић, ред. проф.	Социологија	Географски факултет у Београду
2. Др Мирјана Бобић, ред. проф.	Социологија	Филозофски факултет у Београду
3. Др Владимир Илић, ред. проф.	Социологија	Филозофски факултет у Београду

3. Број пријављених кандидата на конкурс:	један
4. Да ли је било издвојених мишљења чланова комисије:	не
5. Датум стављања реферата на увид јавности:	25. април 2019. године
6. Начин (место) објављивања реферата:	сајт Географског факултета у Београду
7. Приговори:	није било

**IV – ДАТУМ УТВРЂИВАЊА ПРЕДЛОГА ОД СТРАНЕ ИЗБОРНОГ ВЕЋА ГЕОГРАФСКОГ
ФАКУЛТЕТА У БЕОГРАДУ 09. јул 2019. године**

Потврђујем да је поступак утврђивања предлога за избор кандидата, ДР ВЕСНЕ Б. МИЛЕТИЋ СТЕПАНОВИЋ у звање ВАНРЕДНОГ ПРОФЕСОРА вођен у свему у складу са одредбама Закона, Статута Универзитета, Статута Географског факултета и Правилника о начину и поступку стицања звања и заснивање радног односа наставника Универзитета у Београду.

ДЕКАН
ГЕОГРАФСКОГ ФАКУЛТЕТА

Проф. др Дејан Филиповић

Прилози:

1. Одлука Изборног већа факултета о утврђивању за избор у звање;
2. Реферат Комисије о пријављеним кандидатима за избор у звање;
3. Сажетак реферата Комисије о пријављеним кандидатима избор у звање;
4. Мишљење матичног Факултета о избору Весне Милетић Степановић у звање ванредног професора;
5. Доказ о непостојању правоснажне пресуде о околностима из чл. 62. ст. 4. Закона;
6. Потврда да предложеном кандидату није изречена мера јавне осуде за повреду Кодекса;
7. Изјава о изворности

Изборном већу Географског факултета Универзитета у Београду

Предмет: Извештај Комисије о утврђивању предлога за избор једног наставника у звању ванредног професора за ужу научну област Социологија

На седници Изборног већа Географског факултета Универзитета у Београду, одржаној 07. фебруара 2019. године, одређени смо у Комисију за припрему извештаја по конкурс за избор једног наставника у звању **ВАНРЕДНОГ ПРОФЕСОРА** за ужу научну област **СОЦИОЛОГИЈА**, тежиште истраживања Планирање социјалног развоја, Социологија за просторне планере, Родне студије, Социологија и геопростор, Социологија туризма, на Географском факултету у Београду.

Комисију чине: др Љубица Рајковић, редовна професорка Географског факултета Универзитета у Београду, др Мирјана Бобић, редовна професорка Филозофског факултета Универзитета у Београду и др Владимир Илић, редовни професор Филозофског факултета Универзитета у Београду.

Након прегледа приложеног материјала и пратеће документације, а према општим и посебним нормативним актима и Статуту Географског факултета, подносимо следећи

ИЗВЕШТАЈ

На конкурс за радно место: **Наставник у звању ванредног професора за ужу научну област Социологија**, објављен у листу „Послови“ 20. 02. 2019. године, се јавила једна кандидаткиња: др Весна Милетић Степановић, запослена у звању доцента на Географском факултету у Београду.

1. ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ

Др Весна Милетић-Степановић, социолог, рођена је 15. 05. 1965. године, у Београду. У Београду је завршила основну и средњу школу. Филозофски факултет у Београду, Одељење за социологију уписала је 1984. године. На истом факултету је 1992. Године, оценом девет одбранила дипломски рад на тему „Однос родитеља према мушкој и женској деци у савременој породици“, ментор дипломског рада мр Жарана Папић, чланови комисије проф. др Анђелка Милић и др Марина Благојевић.

Прво запослење на Филозофском факултету у Београду, у Институту за социолошка истраживања, на пројекту Министарства за науку технологије и развој Републике Србије. У Институту за социолошка истраживања је радила десет година, од 1995. до 2005 године. До расписивања овог конкурса, кандидаткиња је током двадесет две године укључена у пројекте ове научне установе:

од 1995-2000. године као истраживач на пројекту „Србија у компаративној социолошкој перспективи“, под руководством проф др Марије Богдановић, проф др Анђелке Милић и проф др Силвана Болчића. Део резултата овог пројекта користила је за израду свог магистарског рада.

Од 2001-2004. године истраживач на пројекту „Трансформацијске стратегије друштвених група у Србији“, под руководством проф др Анђелке Милић. Део резултата овог пројекта користила је за израду своје докторке дисертације.

Од 2006. до 2010 . године је истраживач на пројекту „Друштвени актери и друштвене промене у Србији 1990-2010“, руководилац проф др Младен Лазић, подпројекат Трансформација породице“ под руководством проф др Анђелке Милић.

Од 2011. године до данас на пројекту „Изазови нове друштвене интеграције у Србији – изазови и актери“, под руководством проф др Младена Лазића.на два подпројекта:

- Структуралне и промене делатног потенцијала на породичном и индивидуалном нивоу,

- Карактеристике територијалног капитала у Србији - структурни и делатни потенцијал локалног развоја.

Године 2004. је одбранила магистарски рад на Филозофском факултету у Београду – Одељење за социологију, на тему „Насиље у породици: начин производње насиља над женама у Србији крајем деведесетих“, под менторством проф др Анђелке Милић, чланови комисије проф. др Весна Николић-Ристановић и доц. др Смиљка Томановић.

Године 2009. година је одбранила докторску дисертацију на Филозофском факултету у Београду под називом „Проширена породица у Србији. Модернизација породице и социјална трансформација у Србији између два миленијума“, ментор проф. др Анђелка Милић. Датум одбране: 15. 12.2009. године, комисија: проф. емеритус Марија Богдановић, доц. др Љубица Рајковић.

У звање асистента је изабрана 2005. година на Географском факултету у Београду, на предметима Социологија и Урбана и рурална социологија.

У звање асистента је реизабрана 2009. године на Географском факултету у Београду.

У звање доцента изабрана је 2012. године на Географском факултету у Београду.

У звање доцента реизабрана је 2017. године на Географском факултету у Београду.

Овим Рефератом утврђује се предлог за **избор др Весне Милетић- Степановић у звање и на радно место ванредног професора за ужу научну област социологија на Географском факултету Универзитета у Београду.**

Кандидаткиња је испунила важеће критеријуме за избор у звање ванредног професора, прописане одговарајућим актима Универзитета у Београду и Филозофског факултета (видети у прилогу Табелу са радовима разврстаним према категоријама за избор у звање ванредног професора).

2. РАД У НАСТАВИ

Наставни рад кандидаткиње одликује свестрано ангажовање на више предмета које је, или изнова формирала, осмислила самостално или учествовала у конципирању и изради курикулума, силабуса и предложила литературу, како обавезну, тако и допунску и семинарску. На тај начин, увела у наставу теме које су релевантне за однос социологије, проучавања друштвених промена и развоја, родности, са једне стране и географије, просторног планирања, демографског развоја, заштите животне средине, туризма, са друге. Кандидаткиња је на тај начин уложила и нов напор у смислу ширења своје наставне палете на такав начин да је достигла висок ниво компетентности у настави на предметима на којима је ангажована, проширивши своју педагошку палету курсевима на свим катедрама Географског факултета.

Доцент др Весна Милетић-Степановић је у досадашњој каријери учествовала у настави, изводила и данас изводи наставу на Универзитету у Београду Географском факултету из социолошких предмета на свим студијским групама, са проширеним фондом часова.

Као асистент, од 2005. године, ангажована је на **десет наставних предмета** на свим катедрама Географског факултета. Осим рада на самој реализацији поменутих предмета, активно је учествовала у конституисању плана и програма наставе Социологије на Географском факултету, како на формирању наставних планова и програма курсева, тако и на увођењу нових метода наставе.

Реч је следећим предметима.

I Основне студије:

СТУДИЈСКА ГРУПА ДЕМОГРАФИЈА: **Социологија** I година, - обавезан предмет, **Проблеми социјалног развоја:** I година, изборни предмет, **Породица и домаћинство:** II година, - изборни предмет, **Родност и становништво:** IV година- изборни предмет.

СТУДИЈСКА ГРУПА ГЕОГРАФИЈА **Социологија:** I година, - изборни предмет,

СТУДИЈСКА ГРУПА ПРОСТОРНО ПЛАНИРАЊЕ **Социологија** I, - изборни предмет, **Планирање социјалног развоја:** II година, обавезан предмет

СТУДИЈСКА ГРУПА ГЕОПРОСТОРНЕ ОСНОВЕ ЗАШТИТЕ ЖИВОТЕ СРЕДИНЕ
Социологија I година, - изборни предмет,
СТУДИЈСКА ГРУПА ТУРИЗМОЛОГИЈА **Социологија туризма**: I година, студијска група
Туризмологија - обавезан предмет,

II Мастер студије: СТУДИЈСКА ГРУПА ПРОСТОРНО ПЛАНИРАЊЕ **Друштвени актери и промене у простору**,

Године 2008. у оквиру размене предавача, на позив проф др Анђелке Милић, одржала је предавање на Филозофском факултет у Београду – Одељење за социологију, на курсу IV године „Друштвене групе и заједнице“ на тему “Проширена породица у Србији“.

Као доцент, од 2012 године, реализује наставу на следећим студијским групама и предметима

ОСНОВНЕ СТУДИЈЕ:

СТУДИЈСКА ГРУПА ПРОСТОРНО ПЛАНИРАЊЕ **Социологија** I година, изборни предмет,
Планирање социјалног развоја: II година, - обавезан предмет,
СТУДИЈСКА ГРУПА ДЕМОГРАФИЈА **Родност и становништво**: IV година, изборни предмет.
СТУДИЈСКА ГРУПА ГЕОПРОСТОРНЕ ОСНОВЕ ЗАШТИТЕ ЖИВОТЕ СРЕДИНЕ **Социологија** и геопростор, I година, - изборни предмет,
СТУДИЈСКА ГРУПА ТУРИЗМОЛОГИЈА **Социологија туризма**: I година, обавезан предмет
МАСТЕР СТУДИЈЕ: СТУДИЈСКА ГРУПА ПРОСТОРНО ПЛАНИРАЊЕ Процена утицаја на социјални развој,

Ширење наставне палете имало је за циљ прилагођавање педагошког рада и курсева потребама наставе на Географском факултету. Целокупан наставни рад је везан за предмете који су у функцији наставе на свим студијским групама Географског факултета у Београду, како на основним тако и на мастер студијама,

Посебно ваља истаћи предмет Процена утицаја на социјални развој, чије је увођење у наставу, уз подршку Катедре за просторно планирање, иницирала кандидаткиња, и тако у наставу унела најсавременија достигнућа у просторном планирању. У оквиру наставног рада, кандидаткиња се посветила посебну пажњу проучавање релевантних докумената и планова из области просторног планирања, и своје критичке опсервације унела у наставу. Такође, током свог самосталног наставног рада, кандидаткиња изводи и предавања и вежбе без асистента, чиме још више доприноси продубљивању и проширивању релевантних садржаја. Један од важних елемената наставног рада кандидаткиње је стална и директна веза да научном социолошком базом - Институтом за социолошка истраживања Филозофског факултета у Београду, чиме омогућава континуирано обогаћивање и иновирање садржаја наставе најновијим резултатима социолошких истраживања. На тај начин, наставу Социологије на Географском факултету подигла је на висок ниво, у њу увела темељна савремена сазнања и научне поступке, као и принципе педагошког рада са студентима.

Кроз свој четрнаестогодишњи рад у настави, кандидаткиња др Весна Милетић-Степановић се квалификовала као успешан предавач. У раду са студентима одликује је изузетна професионална одговорност и ангажованост. Поред редовне наставе утврђене планом и програмом, сваке године иновира садржаје. На тај начин, учврстила свој већ постигнути високи положај у настави Социологије на факултету, дајући студентима могућности да се квалификују у још једној значајној делатности за њихов професионални позив и образовно напредовање

На вишим нивоима студија, кандидаткиња развија индивидуализовани приступ рада са студентима, што има позитиван утицај на развој теоријских концепата и методолошких приступа студената. На свим предметима предвиђено је континуирано праћење рада студената, који се адекватно вреднује преко предиспитних обавеза, семинара, колоквијума, есеја, пројеката итд. Подстиче се активно учествовање студената у настави, самосталност, критичко и аутономно мишљење.

У оквиру **оцена резултата образовног и педагошког рада**, на основу досадашњих евалуација рада, као и мишљења колега-социолога на Универзитету, др Весна Милетић-Степановић је успела да подигне наставу Социологије на Географском факултету на виши

ниво, и у њу унесе савремена теорије, емпиријска сазнања и научне поступке, као и савремене принципе педагошког рада са студентима. Доста времена је било потребно уложити у формирање потпуно нових курсева, посебно на предметима Планирање социјалног развоја, Социологија за просторне планере, Социологија и геопростор, Социологија туризма, као и на предмету Процена утицаја на социјални развој, сасвим новом предмету на мастер студијама. У томе је била веома успешна, тако да је настава из области социологије на овом Факултету добила на квалитету. Колегиница одржава наставу редовно и према наставном плану, а свом предавачком послу приступа посвећено и одговорно. Са студентима остварује добру комуникацију и успешну сарадњу.

У целокупном стажу у настави на Географском факултету, кандидаткиња доц др Весна Милетић-Степановић је добијала позитивне оцене на студентским анкетама. Основне студије: Социологија - укупна просечна оцена је 4,88, Планирање социјалног развоја - оцена 4,73, Родност и становништво - оцена 4,70, Социологија и геопростор - оцена 4,24, Социологија туризма - оцена 4,11. Мастер студије: Процена утицаја на социјални развој – просечна оцена 4,63.

Студенти свих студијских група и година Географског факултета уредно долазе на часове које држи кандидаткиња, и активно учествују у настави, предлажу теме које су њима интересантне, на часовима расправљају о понуђеним темама, и тако заједно раде на реализацији концепта интерактивне наставе.

2.1. МЕНТОРСТВО И ЧЛАНСТВО У КОМИСИЈАМА

Др Весна Милетић-Степановић је у досадашњој универзитетској каријери учествовала у научно-стручном усавршавању кадрова. Потребно је, при томе, имати у виду да Социологија припада општој групи предмета на Географском факултету, тако да се теме из области Социологије за завршне испите, мастер радове и докторске дисертације уопште не појављују, чиме су могућности за менторство елиминисане.

Као асистент, 2007. године као члан комисије за одбрану дипломског рада на Географском факултету у Београду, Смер за Просторно планирање, ментор проф. др Ксенија Петовар, председник комисије проф др Борислав Стојков, кандидат Лазар Дивјак, 17/2001, назив дипломског рада: „ПРОБЛЕМИ ПРЕСЕЉЕЊА НЕХИГИЈЕНСКОГ НАСЕЉА ИСПОД МОСТА ГАЗЕЛА“, датум одбране 12.07.2007.

Као доцент, ментор је дипломског рада на студијској групи за Демографију, назив дипломског „ОБРАСЦИ РОДИТЕЉСТВА И ФЕРТИЛИТЕТА У САВРЕМЕНОЈ ПОРОДИЦИ У ОПШТИНИ ПИРОТ“, студент Цветковић Тамара, 9/2007, одбрањен 24. 10. 2014

Члан комисије за оцену и одбрану докторске дисертације, кандидаткиња Драгана Николић назив дисертације „УЛОГА И ЗНАЧАЈ ВЕЛИКИХ ПРИВРЕДНИХ СИСТЕМА НА РАЗВОЈ ЛОКАЛНЕ ЗАЈЕДНИЦЕ – НА ПРИМЕРУ ГРАДА БОРА“, пријављења маја 2016, ментор проф др Дејан Шабић

Ментор је дипломског рада на студијској групи за Демографију под називом Насиље над женама, студент Анастасија Илић,

Чланица је Српског социолошког друштва, Секције за феминистичка истраживања и критичке студије маскулинитета. Чланица је Катедре за просторно планирање Географског факултета у Београду, као и Института за просторно планирање, Демографију, Геопросторне основе животне средице и Туризмологију Географског факултета у Београду. Остварује три деценије дугу сарадњу са Институтом за социолошка истраживања Филозофског факултета у Београду. Колегиница је рецензент часописа Темида.

3. СТРУЧНИ РАД

Др Весна Милетић-Степановић стручни рад започиње још током студија, од 1987. године, до сада у континуитету током тридесет година учествујући на **педесетак пројеката**, и тако остваривши сарадњу са двадесетак научних установа, невладиних организација и приватних агенција. Ради се о следећим установама: Институт за социолошка истраживања

Филозофског факултет у Београду, Институт друштвених наука, Институт за криминолошка и социолошка истраживања, Републичка конференција ССО Србије, ЦЕП-Центар за планирање урбаног развоја, Југословенско удружење за социологију, Савезно министарство националних и етничких заједница; Центар за истраживање етничитета САНУ, Центар за истраживање етничитета САНУ о Ромским насељима у Србији, Влада Републике Србије – Републички омбудсман; Центар за женске студије, Агенција Аргумент, Save the Children, Југословенски центар за права детета, АЖИН; Агенција Партнер, Осигуравајуће друштво ‘Европа Интернационал’ - БК компанија, SWISS DISASTER RELIEF - Швајцарска хуманитарна организација за помоћ у катастрофама, UNDP - Freedom House.

РАДОВИ ЗА СТИЦАЊЕ НАУЧНИХ И НАСТАВНИХ ЗВАЊА

А) Магистарска теза

Магистарска теза под називом „НАСИЉЕ У ПОРОДИЦИ: НАЧИН ПРОИЗВОДЊЕ НАСИЉА НАД ЖЕНАМА У СРБИЈИ КРАЈЕМ ДЕВЕДЕСЕТИХ“, одбрањена 2004. године, на Филозофском факултету у Београду, под менторством проф др Анђелке Милић, чланови комисије проф др Весна Николић-Ристановић и др Смиљка Томановић. Магистарска теза се састоји 200 страна, коришћена је страна и домаћа литература.

Б) Докторска дисертација

Докторска дисертација под називом „ПРОШИРЕНА ПОРОДИЦА У СРБИЈИ. МОДЕРНИЗАЦИЈА ПОРОДИЦЕ И СОЦИЈАЛНА ТРАНСФОРМАЦИЈА У СРБИЈИ ИЗМЕЂУ ДВА МИЛЕНУЈУМА, одбрањена 2009. године на Филозофском факултету у Београду, под менторством проф. др Анђелке Милић, чланови комисије проф. емеритус Марија Богдановић и доцент др Љубица Рајковић. Докторска дисертације се састоји 455 страна. Од укупног броја страна, 298 страница је тест, опремљен са 67 графикона у боји, и десетак дијаграма. Осталих 145 страница чини прилог, који се састоји од табела. Приликом израде докторске дисертације, коришћена је страна и домаћа литература (укупан број јединица 269).

4. НАУЧНО-ИСТРАЖИВАЧКИ РАД

Др Весна Милетић-Степановић је прво запослење засновала у научно-истраживачкој установи, 1995. године на Филозофском факултету у Београду, у Институту за социолошка истраживања, на пројекту Министарства за науку, технологије и развој Републике Србије. У овој установи је радила десет година, од 1995. до 2005 године, Кандидаткиња је и после запослења у настави на Географском факултету, наставила да учествује на научно-истраживачким пројектима, тако да је у континуитету до изласка овог конкурса укључена у пројекте Института за социолошка истраживања Филозофског факултета у Београду.

Као истраживач, током двадесет година, реализовала је активно учешће на следећим пројектима:

1. од 1997-2000. године на пројекту „Србија у компаративној социолошкој перспективи“, уз финансирање Министарства за науку, технологије и развој Републике Србије, под руководством проф др Марије Богдановић, проф др Анђелке Милић и проф др Силвана Болчића. Део резултата овог пројекта користила је за израду свог магистарског рада.
2. од 2001-2004. године истраживач на пројекту „Трансформацијске стратегије друштвених група у Србији“, уз финансирање Министарства за науку, технологије и развој Републике Србије, под руководством проф др Анђелке Милић. Део резултата овог пројекта користила је за израду своје докторке дисертације.
3. од 2006-2010. године истраживач на пројекту „Друштвени актери и друштвене промене у Србији 1990-2010.“ тј. подпројекту „Трансформација породице“, под руководством проф др Анђелке Милић.
4. од 2011 до данас „Изазови нове друштвене интеграције у Србији – изазови и актери“, 2011-2015 под руководством проф др Младена Лазића, на два подпројекта:
  - Структуралне и промене делатног потенцијала на породичном и индивидуалном нивоу,

- Карактеристике територијалног капитала у Србији - структурни и делатни потенцијал локалног развоја.

НАУЧНО-ИСТРАЖИВАЧКИ РАЗВОЈ ДИСЦИПЛИНЕ КОЈОМ СЕ БАВИ

На плану научно-истраживачког развоја дисциплине којом се бави, после почетка рада у настави на Географском факултету у Београду, свесрдно се посветила емпиријском истраживању код нас занемарених појава и група, а које су конципирале тако да осветљавају проблеме посвећене анализи односа између социологије и географије и географских дисциплина које се изучавају на Географском факултету. На тај начин, кандидаткиња је уложила напор, како у смислу ширења, тако и у смислу прилагођавања своје научно-истраживачке палете потребама повезивања социологије и географије, чине је достигла висок ниво компетентности пре свега у области социологије просторног планирања, социјалног развоја, али и родности, социологије туризма, социолошке анализе заштите животне средине.

Важан елемент научно-истраживачког рада кандидаткиње је поменута вишедеценијска директна веза да научном социолошком базом на Београдском универзитету, што омогућава да свој научно-истраживачки рад постави у врло иновативан, савремен контекст социолошких истраживања, како у теоријском тако и у методолошком смислу.

Током целокупног научно-истраживачког рада, кандидаткиња је показала свестраност ангажовања, врло вешто комбинујући просторно осетљиву анализу друштва и социјално осетљиву анализу простора.

У свом досадашњем научно-истраживачком раду, посветила се креирању иновативног теоријско интерпретативног оквира, тако да је оригиналним интерпретацијама и коришћењем социолошке маште, развила тумачење просторних феномена из шире, хуманистичке и социолошке перспективе, у смислу артикулације примене социолошке имажинације на просторне феномене. Просторна димензија проучавања друштва је неизоставна, основна оса теоријских концепата и анализе у великој већини радова кандидаткиње. Сем тога, радови се заснивају на иновативним и комплексним теоријским парадигмама, која имају за резултат пионирска дела у релевантним областима проучавања. На тај начин, кандидаткиња је изградила свој оригиналан научни стил и препознатљив начин интерпретације социјално просторних феномена.

Радови кандидаткиње су засновани на најновијим емпиријским подацима, чиме се снажно поткрепљује емпиријски карактер социологије. Сем тога, врло значајна особеност радова је чињеница да се емпиријски подаци прикуљени на репрезентативном узорку за Србију, и то често током неколико пројектних периода, што омогућава највиши ниво теоријског уопштавања и закључивања.

Предмет проучавања објављених радова дефинисала тако да је обухваћена широка и адекватна научно-истраживачка палета, која има велики значај у социјално осетљивој анализи појава и промена у простору савременог друштва Србије. Научно-истраживачког палета се креће у оквирима социологије просторног планирања, планирања социјалног развоја, преко родних студија, социологије туризма и примене социолошких теоријско-методолошких поставки на анализу животне средине. У научно-истраживачком раду, кандидаткиња се посветила и проучавању релевантне литературе из области просторног планирања, пре свега анализи просторних планова и релевантних докумената, али и теоријских радова, чиме је постигла висок ниво компетентности.

Резултати научно-истраживачког рада др Весне Милетић-Степановић на наведеним пројектима су афирмисани кроз **укупно 57 радова, и то 23 пре, и још 34 после избора у звање доцента**. После реизбора у звање доцента, објавила је једну монографију и три чланка.

Истраживачки опус кандидаткиње се креће у неколико праваца .

1. пре избора у звање доцента, од укупно **23** рада:
  - 18 самосталних или оних у којима је први аутор (17 самосталних и 1 као први аутор) и
  - 5 у којима је други аутор
2. после избора у звање доцента, од укупно **31** рад:

- 20 самосталних или оних у којима је први аутор (14 самосталних и 6 у којима је први аутор) и
  - 11 у којима је други аутор.
3. После реизбора још четири рада– једну самосталну монографију и три научна рада (један самосталан, један у коме је први аутор и један у коме је други аутор).

Према структури радова, она је ПОСЛЕ РЕ/ИЗБОРА У ЗВАЊЕ ДОЦЕНТА објавила

- две научне монографије (обе пре избора у звање доцента М14,
- једну научну монографију после реизбора у звање доцента М14
- два рада у тематском зборнику међународног значаја (М14),
- два рада у часопису међународног значаја верификованог посебном одлуком (М24),
- четрнаест радова са међународног скупа (М33)
- после реизбора у звање доцента још три рада са међународног скупа (М33)
- шест радова са међународног скупа штампаних у изводу (М34)
- један рад у тематском зборнику националног значаја (М 45)
- два рада у водећем часопису националног значаја (М51)
- три рада са скупа националног значаја (М63)

чиме је остварила 52,5 бода

Комисија истиче целокупни научно-истраживачки опус. Код приказивања радова, наша пажња је посебно усмерена на најновији изборни период.

О научно-стручном опусу др Весне Милетић-Степановић сведочи **57 објављених референци**, самостално или у сарадњи са другим ауторима.

Резултат целокупног научног рада др Весне Милетић-Степановић

Резултат целокупног научног рада др Весне Милетић-Степановић је **57 објављених референци, од тога три самосталне монографије, 19 самосталних или оних у којима је први аутор (13 самосталних и 7 у којима је први аутор) и 14 у којима је други аутор.**

Списак и спецификацију научних резултата дајемо у оквиру библиографије у даљем тексту, и у сажетку извештаја Комисије.

Палета научно истраживачких радова креће се у следећим правцима

1. СОЦИОПРОСТОРНИ РАЗВОЈ - ПЛАНИРАЊЕ СОЦИЈАЛНОГ РАЗВОЈА – ЈАВНЕ СЛУЖБЕ: после избора у звање доцента: десет радова (шест објављених у целини и четири у изводу); после реизбора: три рада објављена у целини
2. СОЦИО-ПРОСТОРНИ РАЗВОЈ И РОДНОСТ: после избора у звање доцента: пет радова - четири рада објављена у целини и један у изводу; после реизбора: једна монографија
3. АНАЛИЗА/ПРОЦЕНА УТИЦАЈА НА СОЦИЈАЛНИ РАЗВОЈ: три рада објављена у целини
4. СОЦИЈАЛНИ РАЗВОЈ, ЕКОЛОГИЈА И КЛИМА: три рада објављена у целини
5. СОЦИОЛОГИЈЕ ТУРИЗМА: три рада објављена у целини
6. СОЦИОЛОГИЈА И ГЕОГРАФИЈА (РАДОВИ ЈОВАНА ЦВИЈИЋА): два рада објављена у целини
7. СОЦИЈАЛНИ РАЗВОЈ И СЕЛО: четири рада објављена у целини
8. ОПШТЕ СОЦИОЛОГИЈЕ: један рад објављен у изводу

Списак и спецификацију научних резултата дајемо у оквиру библиографије у даљем тексту, и у сажетку извештаја Комисије.

I СОЦИО-ПРОСТОРНИ РАЗВОЈ - ПЛАНИРАЊЕ СОЦИЈАЛНОГ РАЗВОЈА – ЈАВНЕ СЛУЖБЕ

1. Циљ рада **“РИЗИЦИ ОДРЖИВОГ СОЦИОПРОСТОРНОГ РАЗВОЈА СРБИЈЕ НА ПОЛУПЕРИФЕРИЈИ СВЕТСКОГ КАПИТАЛИЗМА”** категорије M14, на листи престижних светских часописа за поједине научне области коју утврђује универзитет на предлог факултета), у Зборнику радова са научног скупа - Универзитет у Источном Сарајеву, је социолошка анализа **социо-просторних развојних ризика**. Прати се структурна промена развоја неразвијености - **девастација и пропадање средње класе у градовима**, и ова анализа се смешта у адекватан социо-просторни контекст.

Полазна теоријска парадигма рада је савремена теорија раз-развоја. У раду се полази од претпоставке да **заступљеност и дистрибуција средње класе није просторно неутрална**, тј. да **урушавање средње класе у градовима Србије, као део раз-развоја, има своју просторну димензију**. Један од фактора социјалне кохерентности и уједначености је усклађеност између нивоа територијалне организације и степена развијености средње класе. Поремећаји у социјалној кохезији и равномерности развоја су уједно и поремећаји у конципирању средње класе. Социо-просторни ризици производе социо-просторни дисбаланс између нивоа територијалне организације и нивоа развијености средње класе.

Од посебног значаја за анализу социо-просторних промена је метрополитенско подручје (град Београд, град Нови Сад, Инђија, Стара Пазова, Панчево и Пећинци), у коме постоји **велика концентрација развојних потенцијала, при чему је основни развојни фактор комерцијални сектор**. У раду се користи мрежа индикатора: независна варијабла - јединица просторне организације - мрежа градова, дефинисана Просторним планом.

Ради се о седмострукој скали градске мреже, којој су додата још два типа насеља из метрополитенског подручја: центар државног и међународног значаја Београд; макрорегионални центри – 4 града; регионални центри - 24 града; субрегионални центри - 9 градова; развијенији градски центри - са израженим централним функцијама - 6 градова, већи градски центри са развијенијом структуром делатности и комплексном структуром услуга - 3 града; градски центри са развијеном структуром услуга - 9 градова; општина Стара Пазова; село Пећинци. Мрежа градова је класификована у три јединице вишег реда: то су централна Србија, Војводина и метрополско подручје. Формирање београдског и новосадског метрополског подручја показује неуједначеност социо-просторног развоја и неуравнотеженост просторно хијерархијске структуре.

Као **зависне варијабле** користе се 1. друштвени положај испитаника и 2. материјални положај домаћинства. Материјални потенцијал домаћинства се користи као показатељ економског раста, а структурни потенцијал показатељ социјалног развоја. Користи се пондерисана аритметичка средина материјалног положаја домаћинства и занимања испитаника, према спецификованим пондерима. Пондерисањем података о занимању испитаника конструисан је пондерисани индекс друштвеног положаја испитаника. На основу индекса друштвеног положаја испитаника, конципирана је скала структурног потенцијала. Основни извор података је **најновије** емпиријско анкетно истраживање, са пројекта Иззови нове друштвене интеграције у Србији, спроведено 2012. године у Институту за социолошка истраживања Филозофског факултета у Београду, **на репрезентативном узорку** од 2557, од којих је, за потребе овог истраживања, изабрано 1366 домаћинства. Такође, користе и статистички подаци..

Резултати показују да је процес раз-развоја друштва Србије произвео специфичну структурну промену полупериферије - **урушавање средње класе**. Варијација структурног потенцијала није у складу са варијацијом територијалне организације централне Србије, тако да се формирало цело подручје неконзистентно ниског структурног потенцијала, чиме се производи велики неуједначеност социо-просторног развоја. Варијације показују системску конфузност између територијалне организације и структурног потенцијала. Ова конфузија урушава развојну снагу градова који могу да остваре позитиван утицај на стварање противтеже снажним поларизационим утицајима агломерације Београда, и производи неуравнотеженост хијерархијско-просторне структуре градских центара. У макрорегионалним и регионалним центрима такође постоје ризици у виду недовољно развијене и осиромашене средње класе.

2. Врло оригиналан, пионирски рад у области социјалног развоја и јавних служби, под називом „**РОДИТЕЉИ КАО АКТЕРИ У КРЕТИРАЊУ ЈАВНЕ ПОЛИТИКЕ УПРАВЉАЊА ОСНОВНОМ ШКОЛОМ**“ М45. Рад повезује **актерску анализу цивилног друштва, јавни простор и јавне службе**, и родитељство, и представља допринос проучавању планирања социјалног развоја и социологије просторног планирања. Циљ рада је анализа укључености, начина рада и утицаја Савета родитеља (СР) на **управљање основном школом као јавном институцијом**. Циљеви истраживања су вишеструки и посебно значајни:

Рад полази од хипотезе да СР није адекватно укључен у рад, и није активан креатор јавне политике у области основног образовања. На тај начин, родитељи су искључени из креирања јавног интереса и конципирања друштвеног развоја. Тиме се производе ризици у јавној сфери: долази до **урушавања капацитета цивилног друштва и јавног деловања**, као и положаја родитеља као друштвене групе у јавној сфери, чиме се **родитељству одузима атрибут грађанства**. Такође, долази до **нерационалног трошења и злоупотребе јавних новчаних средстава и нелетимног коришћења зграда у јавном власништву**, чиме се појачава сиромаштво и омета социјални развој. **Користе се троструки извори података**: 1. јавна електронска презентација основних школа у узорку (анализа укључености информација о СР), 2. емпиријско пилот-анкетно истраживање ставова и праксе чланова савета родитеља из 2014. једне основне школе у Крушевцу, и 3. квалитативна анализа рада савета родитеља у основној школи у Београду, која представља пилот случај. , методом случаја. Прикупљање података, помоћу посматрања са учествовањем и неформалним разговорима, примењено је на **пилот-случају**, који је представља вождовачка школа. Прикупљање података **пилот-анкетом** спроведено је анкетирањем свих чланова СР крушевачке школе, које није укључена у пројекат ДИЛСи представља контролни случај.

Узорак: Истраживање електронских презентација основних школа обухватило је све школе укључене у пројекат ДИЛС (Delivery of Improved Local Services – Пружање унапређених услуга на локалном нивоу) у Србији - **254 основне школе, распоређене у 10 градова и 15 општина**, око 20% укупног броја основних школа. Избор школа је намеран и у сагласности је са циљевима и претпоставкама истраживања. Истраживањем је обухваћено је **осам градова/општина**, који су део пројекта ДИЛС основали општински СР. .

Претпоставка је да у већини школа постоји **традиционалан модел управљања**, у којима СР није активан креатор јавне политике на микро нивоу. Независна варијабла: укљученост локалне заједнице у глобални пројекат ДИЛС. Зависна варијабла: образац укључености СР у креирање политике управљања ОШ. **традиционалан и модеран..**

Показатељи модерног обрасца и активног укључивања СР у креирање управљања школом: 1. укљученост докумената о раду СР у електронску презентацију основне школе; 2. транспарентност, јавност у процесу одлучивања; 3. обавезно вођење записника; 4. стандардизован начин архивирања записника; 5. доступност записника свим родитељима и наставницима; 6. систематско упражњавање законских овлашћења: располагање родитељским новцем, предлагање представнике родитеља деце у школски одбор, предлагање мера за осигурање квалитета и унапређивање образовно-васпитног рада, разматрање услова за рад установе, за одрастање и учење, безбедност и заштиту деце, разматрање мера за безбедност и заштиту деце, давање сагласности на програм и организовање екскурзије, односно програме наставе у природи и разматрање извештаја о њиховом остваривању, разматрање предлога програма образовања и васпитања, школског програма, програма развојног и годишњег плана рада, извештаја о њиховом остваривању и самовредновању. учешће у поступку предлагања изборних предмета, учешће у поступку прописивања мера које се односе на забрану насиља, злостављања и занемаривања у основној школи.

Добијени подаци **потврђују хипотезу** да савет родитеља (СР) није активан креатор јавне политике у области основног образовања на локалном нивоу, и да се налази у положају системске маргинализације и искључености из управљања основном школом: уместо да представља партнера у управљању, има положај оутсидер-а. Политика управљања ризицима, коју карактерише искључивање СР из улоге креатора образовне политике на локалном нивоу, довела је до потискивања јавног интереса и јачања процеса комодификације основне школе као јавне службе.

4. „ПРОТИВУРЕЧНОСТИ ПОСТСОЦИЈАЛИСТИЧКОГ РАЗВОЈА ГРАДА БЕОГРАДА: СТАМБЕНА БЕДА ПОРЕД МОДЕРНЕ ОБИЛАЗНИЦЕ ОКО БЕОГРАДА КОД СТРАЖЕВИЦЕ“ МЗЗ

Циљ рада је социолошка анализа сиромашног насеља код Стражевице у општини Раковица, **студија случаја** насеља код каменолома. Полази се од теоријских претпоставки по којима процес структуралне трансформације често доводи до амбивалентних ефеката, тј. до истовремене производње и губитника и добитника. Развој градови у Србији следи образац који их води ка **нерегулисаном капиталистичком граду са елементима градова Трећег света**. На примеру београдског сиромашног насеља у близини транс-европског Коридора Х може се показати да у главном граду постоје велике неуједначености у социјалној кохезији на минималном растојању од основног развојног ресурса Србије. Насеље се налази код тунела Стражевица, на плацу бивше фирме Јединство, која је 2003. године продата страном инвеститору.. Пројекат Обилазнице око Београда је пројекат на транс-европском Коридору 10, кључан и за решавање транспортне ситуације у главном граду Србије. Пројекат укључује 69 километара “обилазних” путева око Београда који су позиционирани на западу и југу од Београда. Основни механизам којим саобраћајна повезаност производи социјални и економски развој је привлачење страних и инвестиција уопште.. На обилазници око Београда на путу од Бубањ Потока до Добановаца (деоница Б) је подељен на већи број мањих сектора. Један од сектора је тунел на Стражевици, дуг 745 метара, Брдо Стражевица, испод којег се копа тунел, је подложно клизиштима. Обилазница око Београда има дужину од дужина 47.7км, пет значајних мостова и четири тунела, од којих је један „Стражевица“ од 745м. У непосредној близини обилазнице око Београда код Стражевице, налази се дивље насеље Кијево, које је врло екстремно по својој ризичности. Насеље код Стражевице говори о противуречности између модерних саобраћајница и подстандардног и ризичног становања у дивљем насељу у индустријској зони.

Хипотетички оквир: На простору града Београда као развојног центра, у оквиру једне локалне заједнице – насеља Кијево, делују јаки социо-просторни и социо-еколошки ризици. На једном месту, долази до сукоба интереса између: 1.стамбених потреба локалног становништва - социјалног развоја, 2.економске и енергетске ефикасности и 3. заштите и ревитализације животне средине, те кршења основног принципа Закона о планирању и изградњи. Ова противуречност доводи до дисхармонизације између економског развоја града и комерцијалних интереса, са једне стране, и свакодневних потреба локалног становништва, са друге,. и даље продукује неповољан образац развоја постсоцијалистичких градова у Србији. **Дефинисан је целовит систем индикатори стамбеног статуса.** Извор података: анкета и интервју. Узорак чини 25 породица. Као показатељи, дефинисани су социо-просторни стамбени ризици, који су троструки. **Први ниво:** становање на мулти-ризичној тачки у друштвеном простору – у дивљем насељу и у загађеној животној средини. **Други ниво:** становање у неадекватном стамбеном простору. **Трећи ниво :** породични ризици - ризични типови породица: 1. старачка, 2. самохрани родитељи, 3. младе породице са незапосленим једним родитељем, 4. разведене незапослене жене, 5. вертикално проширене породице, 6. интерно расељене породице са Косова и Метохије, 7. породица са једним запосленим чланом, 8. старо болесно издржавано лице, 9. више мале деце до 3 године.

Потврђена је претпоставка да је социо-просторни развој у обележен противуречностима, неусклађеностима и нелогичностима. Противуречност између стамбених потреба локалног становништва - социјалног развоја, са једне стране, и економске и енергетске ефикасности са друге доводи до дисхармонизације између економског развоја града и комерцијалних интереса, са једне стране, и свакодневних потреба локалног становништва, са друге. Противуречности у социо-просторном развоју производе социо-просторне и социо-еколошке ризике који урушавају социјалну кохезију.. Ризик за успостављање социјалне кохезије продукује неповољан образац развоја градова у Србији, образац нерегулисаног капиталистичког града. Сукобе између комерцијалних интереса и потреба становништва могуће је ускладити социјал-демократским или чак корпоративним типом урбане политике. Конфликт који постоји требало би да се институционализује, и тако успостави консенсус међу заинтересованим групама, чиме би се остварило приближавање регулисаном урбаном моделу, и избегавање модела „дивљег града“.

5. Рад под називом “**ПРОСТОРНИ КАПАЦИТЕТ ПРЕДШКОЛСКИХ УСТАНОВА КАО ПОТЕНЦИЈАЛ ЛОКАЛНОГ РАЗВОЈА МАКРОРЕГИОНАЛНИХ ЦЕНТАРА ЦЕНТРАЛНЕ СРБИЈЕ**” М33 је још један пионирски рад, који има за циљ социолошку анализу простора предшколских установа (ПУ) као индикатора локалног развоја.

Основна теоријска парадигма је неомарксистичка регулациона теорија и концепт политике производње простора., која везу између друштва и простора одређује као узрочно-последичну, при чему је друштво детерминантна, а простор резултанта. У просецу глобализације, друштва полупериферије, у које спада и Србија, показују зависност од земаља центра мултинационалног капитала (Митровић, 2002), и показују специфичну промену – развој неразвијености (Благојевић-Хјусон, 2012), која има утицај и на производњу простора.

Простор предшколске установе се посматра као друштвени производ. Планска регулатива у Србији је снажно ослоњена на европски социјални модел, тако да има глокалну димензију: усклађена је са развојним циљевима на вишим нивоима територијалне организације, а постоји у националном, плановима развоја градова, локалним, општинским плановима. У нашем друштву, брига о деци и предшколско образовање још увек нема адекватан друштвени положај. На полупериферији светског капитализма делују другачији, полупериферни обрасци социјалног развоја, и врло често, постоје противуречни процеси. У том контексту, може се претпоставити неразвијеност простора предшколских установа као јавног, развојног простора.

Истраживање је прво социолошко истраживање капацитета предшколских установа (и имс широку палету циљева.

Хипотетички оквир: Простор ПУ као јавни, друштвени простор је показатељ регулисаности и уређености јавног живота, социјалног развоја и родне равноправности. Рад полази од претпоставке да је просторни капацитет ПУ чинилац територијалне кохезије и као такав фактор социјалног развоја, социјалне и територијалне кохезије, уравнотеженог развоја. У Србији је конципиран модел глокалне политике производње простора ПУ, који се састоји у усклађивању развојних циљева са регулативном која се користи у оквиру европског социјалног модела. Квалитетан јавни простор ПУ није конзистентно и принципијелно дистрибуисан, већ његова дистрибуција одражава социо-просторне неједнакости. Неусклађеност квалитета простора ПУ са европским нормама производи ризике и уноси их у локални развој, повећава регионалну неравнотежу и поларизацију, уноси дисбаланс и конфузију у просторну структуру, ремети полицентричност развоја.

Индикатори: урбанистичке и педагошке норме: за објекат: урбанистичка норма - 6,5–8 м² БПП/детету, педагошка норма - 10 м² по детету; за парцелу: урбанистичка норма 15,0–18,0 м² земљ./детету. Укупна површина земљишта 25-30м² по детету. Предвиђене је максималан број деце и износи 270. Увид у листе чекања на место у ПУ. Један део рада је посвећен и квалитативној анализи ставова родитеља по питању листа чекања.

Доказана је претпоставка да је просторни капацитет ПУ на нивоу макрорегионалних центара Крагујевца, Ниша и Ужица деградиран, недовољан и неадекватно распоређен. Постоји неусклађеност квалитета простора ПУ са европским нормама, и та неусклађеност производи ризике, која делује негативно на локални развој, повећава регионалну неравнотежу и поларизацију, уноси дисбаланс и конфузију у просторну структуру, ремети полицентричност развоја и територијалну кохезију. Једна од неједнакости огледа се у урбоцентричном моделу регулације рада ПУ. Неусклађеност квалитета простора ПУ са европским нормама у Србији је снажно изражена, тако да се недостаци не изражавају у квадратним метрима нити бројем учioniца, већ бројем ПУ које недостају. Дистрибуција простора ПУ као развојног потенцијала показује да су произведени снажни социо-просторни ризици, који говори о снажним развојним деформацијама, конфузији и противуречностима у развоју полупериферног друштва Србије, које се односе на дестабилизацију сфере рада, негативан утицај на наталитет и положај жена и мајки.

6. „ГЛОКАЛНЕ СТРАТЕГИЈЕ УПРАВЉАЊА КЛИМАТСКИМ РИЗИЦИМА У БЕОГРАДУ“ М 33

Циљ рада је социолошка анализа стратегија управљања глобалним загревањем као климатским ризиком у београдским општинама. Теоријско полазиште и овог рада је

неомарксистичка регулациона теорија, теорије о стању животне средине на полу-периферији светског капитализма, чиме се климатске промене доводе се у директу везу са капиталистичким друштвеним системом. Девастација природних ресурса и низак степен партиципације грађана у решавања социјалних проблема су део раз-развоја. Управљање климатским променама је чинилац који може унапредити територијални капитал, како у меким, тако и у тврдим елементима. Стратегија управљања климатским ризицима је појам који повезује меке и тврде елементе територијалног капитала. Стратегије одрживог развоја укључују и управљање еколошким ризицима. Европска агенција за животну средину (ЕЕА) стоји на становишту да градови, више него насеља у руралним подручјима, морају да се заштите од глобалног загревања да би заштитили становништво.

Рад полази од претпоставке да се на проучаваној територији Београда примењују нови концепти развоја и управљања градом, који у процесу управљања климатским и социјалним ризицима, подстичу афирмација локалних развојних ресурса, са циљем јачања територијалног капитала. Извор података: пројекат „Урбани цепови Београда“ који уређује запуштене зелене површине у урбаном окружењу, чиме се овим просторима враћају еколошке, али и социјално-културолошке функције, у складу са потребама локалног становништва, започет је 2008. године на иницијативу студената Шумарског факултета у Београду.

Према овим примципима, лоцирано је 20 адекватних места за трансформацију и уређење: Прва група: Локација: Борча, Катастарска општина: КО Борча, седам локација. Друга група: Локација Котеж, Катастарска општина: КО Крњача, три локације. **Трећа група:** Локација: Палилула, Катастарска општина: КО Палилула, пет локација. **Четврта група:** Локација: Карабурма, Катастарска општина: КО Палилула, три локације. **Пета група:** Локација: Вишњица, Катастарска општина: КО Вишњица, две локације

Проблем истраживања су обрасци управљања социо-еколошким развојем.

Предмет истраживања су стратегије управљања социо-еколошким ризицима у Београду.

Циљеви истраживања су развијени и врло оригинални и сложени.

Хипотезе истраживања: Пројекат Урбани цепови Београда има карактеристике глокалне стратегије управљања климатским ризицима у Београду. Стратегије управљања климатским ризицима имају снажну повезаност са циљевима развоја на свим друштвеним нивоима, од глобалног до локалног-свакодневног. Глокалне стратегије имају потребну дубину, јер су део борбе за јавни интерес и јавно добро. Пројекат Урбани цепови Београда **појачава** употребну вредност простора, и има вишеструке циљеве: еколошке (борба против глобалног загревања), социјалне и културне. Глокалне стратегије управљања климатским ризицима су везане за модеран регулациони стил, који се састоји у примени иновација и координацији више актера: државе и грађанских, стручних иницијатива, активном укључивању грађана - локалне заједнице, стручних удружења и удружења грађана у креирање урбане политике које следе глобалне развојне циљеве. Модеран концепт интеграције и модеран образац управљања развојем унапређује територијални капитал општина, активно укључује локалне заједница/општине у управљање развојем.

Закључено је да у Београду постоји модеран тип регулације климатских ризика, у области управљања климатским ризицима, и да има елементе регулисаног града. Стратегије управљања климатским ризицима које спроводи управа Београда су глокалне, јер имају развијену структуру, дубински и суштинску повезаност са сва три нивоа сложене, глобалне друштвене стварности 21. века. Планирање и уређење урбаних цепова јесте **метод глокалне стратегије** управљања социо-еколошким ризицима. Пројекат Урбани цепови Београда тако има особине глокалног делања, а град Београд особености глокалног актера, који активно производи територијални капитал. Као актери унапређена и креирања територијалног капитала, посебно се истичу општине Палилула и Стари град. Партнери модерног типа регулације чине широку лепезу актера, која говори и развијеном социјалном капиталу. Посебно је индикативна чињеница да су иницијатори пројекта млади стручњаци – студенти.

6. Рад „НЕРАВНОМЕРНОСТИ СОЦИО-ПРОСТОРНОГ РАЗВОЈА УНУТАР ШУМАДИЈСКОГ ОКРУГА“.

Циљ рада је социолошка анализа неравномерности у социјалном и просторном развоју Шумадијског округа. Централни развојни проблем Србије је регионална неравномерност у

степену развијености. Извори података: Статистички подаци (Општине у Србији), Просторни планови, Стратегија регионалног развоја 2007-2012, Стратегија просторног развоја Републике Србије 2009-2013-2020.

У раду се користи развијена и коригована мрежа Лакен индикатора, допуњена урбанистичким нормативима:

1. Финансијско сиромаштво: Јединствена петостепена листа развијености региона и јединица локалне самоуправе-

2. Образовна инфраструктура: Просечан број ученика по школи, Просечан број одељења по школи, Процечан ученика број по одељењу; Просторни норматив за организацију школа: 8-10м² изграђеног простора, тј 25-30м² слободног простора по ученику; Домови за ученике средњих школа: просторни норматив (10м² изграђеног 20м² слободног простора по ученику); Студентски домови: 15м² изграђеног простора, 25м² слободног простора по студенту у студентском дому.

3. Здравствена инфраструктура: Број становника, Здравствене установе, Домови здравља, Здравствене станице, Амбуланте, Бр. становника на једну установу, Бр становника на 1 лекара

4. Здравствени ризици: стопа прекида трудноћа код малолетница, стопа смртности

5. Незапосленост: број незапослених на 1000 становника

7. Доступност комуналне инфраструктуре - водоводној и канализационој мрежи, и грејању.

8. Комуникациона инфраструктура: базне станице за мобилну телефонију

9. Социјална заштита: Социјална заштита деце: број вртића, број деце корисника, просечан број деце по вртићу. Социјална заштита старих: Развојни циљ обухват од 4% популације, и ускладити са нормативима: 20м² изграђеног и 40-50 м² слободног простора. Социјална заштита ЛПП

10. Културна партиципација: капацитет културне инфраструктуре је м² по особи: за библиотеке 30-35м² на 1000 становника; за позоришта 5 седишта на 1000 становника, и још додатних 8м² по седишту; за биоскопе 20-25 седишта на 1000 становника и још додатна 4м² по седишту.

11. Саобраћајна повезаност: савремени коловоз, магистрални путеви, регионални путеви, локални путеви

12. Јавни превоз.

Основне јединице анализе су општине Шумадијског округа. Хипотеза: На нивоу глобалног друштва Србије, неравномеран регионални развој је главни социо-просторни развојни ризик. На регионалном нивоу постоји - неусклађеност и противуречности у социо-просторном развоју између насеља и општина Шумадијског округа.

Закључено је да на регионалном нивоу постоје неусклађености и противуречности у социо-просторном развоју између насеља и општина Шумадијског округа. У оквиру округа постоји проблем неравномерног развоја мереног просечним финансијским дохотком. Незапосленост показује неуједначености Ниво развијености локалних самоуправа у Шумадијског округа је релативно задовољавајући. Постоје неуједначености у социјалној инфраструктури образовног типа (основне и средње школе, факултети). Постоји снажан културни капитал Шумадијског округа. Здравствене инфраструктура је у Крагујевцу развијена. Социјална инфраструктура здравственог типа такође показује неуједначености. Здравствени ризици се односе на високу стопу прекида трудноћа код малолетница и стопу смртности у Книћу. Социјална заштита деце, старих и ЛПП су неједначене и недовољно прилагођене стандардима. Комунална инфраструктура показује највеће слабости у оквиру неразвијене канализационе мреже. У ризике развоја спада и чињеница да је топлификација недовршена, гасификације такође. И поред великог развојног проблема - неразвијене канализационе мреже, који говоре о снажном заостатку у модернизацијским токовима, на подручју постоје велики планови за постмодерни развој.. Саобраћајна умреженост - основа развоја у постсоцијализму је на националном нивоу, који је на лошем нивоу.

II СОЦИЈАЛНИ РАЗВОЈ И РОДНОСТ

1. Рад „ПРОТИВУРЕЧНОСТИ ДРУШТВЕНОГ ПОЛОЖАЈА ЖЕНА У СРБИЈИ: ГРАЂАНКА И/ИЛИ ЖРТВА ПОРОДИЧНОГ НАСИЉА“, категорије М14 бави се

социјалним развојем и роднишћу, проучавајући положај жена као показатељ трансформације друштвених односа из природног у грађанско стање. У раду је креирана комплексна и иновативна теоријска парадаигма.

Циљ рада је анализа амбиваленције у друштвеном положају жена, које су истовремено и грађанке и жртве широко дефинисаног насиља у породици, и тако се налазе у противуречном и неуједначеном друштвеном положају. Рад полази од претпоставке да основне тековине модерности, једнакост, слобода и солидарност, нису подједнако доступне мушкарцима и женама и да је „брачни уговор” моменат који доводи у питање **постојање цивилног друштва**, јер производи насиље над женама и препресивне друштвене односе.

У савременом друштву Србије постоји **низак квалитет свакидашњег живота жена**, неповољан положај жене у породици и у друштву и висок степен експлоатације женских ресурса, тако да је женска друштвена група је и највећа ризична група. На тај начин се производи **патријархална структура друштвених мрежа и односа** под дејством следећих ризика: одсуство консенсуса, одсуство реципроцитета и интеракције, озбиљно довођење у питање спроводљивости друштвеног уговора, а не ретко и његово потпуно онемогућавање; слаба ширина (хоризонтална димензија); слаба висину/раст (недостаје јој вертикална структурална димензија).

Истичемо да је рад се наслања на емпиријске податке на репрезентативним узорцима из истраживања које је спровео Институт за социолошка истраживања Филозофског факултета у Београду од 1996. године до данас, током двадесет година, у оквиру чак четири пројекта (Србија у компаративној социолошкој перспективи, Трансформацијске стратегије друштвених група у Србији, Друштвени актери и друштвене промене у Србији 1990-2010 и Изазови нове друштвене интеграције – концепти и актери), који су спровођени током последњих двадесетак година, од 1997. године до данас.

Потврђене су полазне претпоставке да основне тековине модерности, једнакост, слобода и солидарност, нису подједнако доступне мушкарцима и женама, као и да је „брачни уговор” моменат који доводи у питање постојање цивилног друштва, јер производи насиље над женама и репресивне друштвене односе.

Дефинисани насилни обрасци породичне свакидашњице појављују се као врло снажни узрочници противуречности и ретрадиционализације друштва Србије. Услови свакодневног живота у друштву Србије снажно урушавају грађански статус жена у друштву. Модерни патријархат има своје специфично лице на простору полупериферије друштва Србије. Брачни уговор у Србији је снажно ретрадиционализован, и има снажне особености природног стања. Символично насиље над женама као део традиционалне културе Срба је компатибилно с реално присутним насиљем над женама, и његовом конзервацијом. Организација натуралне производње одвија се у условима асиметричне подела рада, која производи економско насиље над женама. У пауперизованом друштву Србије, постоји незамењива улога домаћег рада, али, положај особа које се тим радом баве није у складу са значајем послова које свакодневно обављају. Домаћи рад функционише по принципу невидљиве руке, која се бори против невидљиве руке глобализованог нерегулисаног тржишта. Проширена породица остварује компензацију материјалног сиромаштва, депривације и осиромашења, чиме се наглашава значај и улога домаћег рада и самих жена у савременом друштву Србије. Образац породичне политике наслеђивања имовине је манифестација институционализоване самовоље мушке сродничке групе. Проширена породица производи сексистичке ризике и урушава једнаке могућности за напредовање жена. Просторна дистрибуција проширене породице има особине урбане инфилтрације, социо-просторне инконзистенције. Полни уговор на простору друштва Србије оптерећен је многим додатним, специфичним ризицима, које у другим друштвима и на другим просторима не постоје, чиме се доказује да је друштвени и просторни развој друштва Србија јако специфичан, и да је једна од основних развојних вредности – родна равноравност, јако слабо развијена.

2. Други рад **ПАТРИЛИНЕАРНА ТРАДИЦИОНАЛНА ПОРОДИЦА – ПРИМЕРИ СРБИЈЕ И БУГАРСКЕ**, (PATRILINEAL TRADITIONAL FAMILY - EXAMPLES OF SERBIA AND BULGARIA) **М 51**, у Гласнику српског географског друштва представља допринос проучавању социјалног развоја, родних студија и компарације на примерима друштава Србије и Бугарске, има

за циљ да, у компаративној перспективи, из социолошког угла сагледа сличности које постоје у улози породица и домаћинства у социјалном развоју Бугарске и Србије.

У раду се полази од теорије структурације француског социолога Пјера Бурдјеа. Према схватању овог теоретичара, читаво савремено, модерно друштво се одређује као суштински недовољно трансформисано, и због тога подложно ретрадиционализацији. Ретрадиционализација породичне форме на тај начин је важан, али противуречан и двозначан елемент социјалне репродукције у постсоцијализму: са једне стране, омогућава преживљавање, са друге стране, омета друштвене промене и развој, и производи дискриминацију жена.

Полази се од претпоставке да је у оквиру источно-европског модела, традиционална породица/домаћинство феномен који је везан за XIX, XX, али и XXI век. Балканско сложено домаћинство/породица има јако велики утицај и у традиционалном друштву, али и у модерној фази друштвеног развоја. У традиционалној фази развоја, балканско породично домаћинство у виду задруге је имало кључну улогу у преживљавању. У модерним друштвима, поново добија важну улогу у преживљавању социјалних и економских криза, али и у увођењу традиционалних ризика које се односе на урушавање положаја жена.

Патрилинерна традиционална породица, у модерним условима живота, конципирана је и данас, као и у традиционалној фази, такода почива углавном на експлоатацији и дискриминацији жена. Стратегија дискриминације жена у патријархалној традиционалној породици, како у традиционалној, тако и у постсоцијалистичкој фази, има четири основна стуба: Систем наслеђивања - стицања власништва; признавање очинства над ванбрачним децом; Систем сина – јединца – наследника; Слављење Крсне славе.

Емпијска грађа која се користи у раду је резултат два истраживања: 1. анкетно, на репрезентативном узорку од 1636 домаћинства, у 48 општина, у три мега-региона (Војводина, Србија без Београда, Београд), у свим пописним окрузима. Истраживање је обављено новембра 2003. године, у оквиру пројекта „Трансформацијске стратегије друштвених група у Србији“, руководилац проф. др Анђелка Милић, (евиденциони број 1640) у пројектном периоду од 2002-2006. године. Узорак овог рада је подзорак истраживања од 493 вертикално проширене породице; 2. анкетно, на узорку од 580 сеоских породица, из шест округа централне Србије у периоду током 2001., 2002., 2003. и 2004. године. Пројекат су финансијски подржали Freedom House и Фонд за отворено друштво.

У раду се полази од претпоставке да ретрадиционализација породичне форме, и њена урбана инфилтрација, има амбивалентне последице на постсоцијалистичко друштво.

Са једне стране, доноси предности за преживљавање: постсоцијалистички период је обележен јачањем системских ризика и опадањем количине капитала на свим нивоима. Овај критичан недостатак материјалних ресурса компензован је деловањем традиционалног обрасца солидарности, који се огледа у поновном активирању сложених традиционалних породичних домаћинства, који делује као социјални капитал. Решавање социјалних тешкоћа и проблема трансформације је, са глобалног нивоа, потиснуто на ниже друштвене нивое, пре свега на ниво породичних домаћинства. Нукларна породица није адекватан облик за овако појачану друштвену одговорност приватне сфере, и породица се усложнила, а и тек тако сложена постала адекватан социјални капитал, које се користи за преживљавање.

Са друге стране, доноси и неке социјалне ризике. У облику историјски превазиђене породичне форме, јављајући се после социјалних и демографских транзиционих процеса, у себи садржи нову структуру. Постала је ризик за модеран развој индивидуализованих модерних улога у породици и друштву, интими, и аутономије, у потпуном нескладу са индустријским и урбаним карактером јавне сфере модерних друштава Србије и Бугарске. Ови негативни ефекти се превасходно ефектурају као дискриминација жена посредством патријархалног традиционализма.

3. „РОДНИ/ЖЕНСКИ РИЗИЦИ КАО ПРЕПРЕКА ОСТВАРИВАЊА ЕВРОПСКОГ СОЦИЈАЛНОГ МОДЕЛА“ М33

У раду се наставља анализа из области родних студија и доказивање парадигме о препрекама друштва Србије у току процеса укључивања у глобалне интеграцијске процесе. У раду се истиче да су родни ризици, дискриминација, експлоатација и насилна интеграција жена у друштву Србије представљају отежавајућу околност за укључивање у глобалне интеграцијске

процесе. Модерно друштво поставља принцип родне равноправности као јавно добро и заједничку вредност. У процесу глобализације, постоје три основна проблема: екологија/животна средина, сиромаштво и положај жена у глобализованом свету. Европски социјални модел претпоставља омогућавање остваривања целовитости људских права, тј. равнотеже између породице и каријере. Полазећи од чињенице да жене имају двоструку улогу у социјалном развоју: у одрживом демографском развоју и у одрживом економском развоју, потребно је омогућавање укључивања жена истовремено у приватну и у јавну сферу, неке су од теоријских становишта кандидаткиње. Постсоцијалистичка трансформација друштва Србије урушава друштвени положај жена, посебно због актуелних процеса ретрадиционализације породице и јачања патријархата. Постојећи родно диференцирани културни обрасци су показатељи неједнаких шанси и неравноправног положаја жена. Неравноправан положај жена и њихова експлоатација и дискриминација представљају препреку за остваривање процеса европских интеграција. Један од најбитнијих проблема које има друштво Србије, у вези са формирањем нових социјалних образаца који могу да нас одведу у заједницу модерних друштава, јесте постојећи патријархални културни образац и традиционални начин интеракције. Показатељи се налазе у следећим областима: подела кућног рада, абортуси, сукоби и насиље, вертикално проширене породице, вредносни систем.

Извори података су статистички подаци и подаци истраживања на репрезентативним узорцима.

Узорак се састоји од два подузорка: 1. метрополитенско подручје, који чине Град Београд, Нови Сад и општине Инђија и Панчево; 2. девастирана подручја, који чине 17 неразвијених општина.

Просторни распоред општина из узорка је дисперзиван и практично окружује метрополитенско подручје. Доказано је да економски раст метрополског подручја нема довољан развојни капацитет за побољшање квалитета живота жена. Економски раст не доприноси трансформацији патријархалног културног обрасца и не успева да својим капиталом неутралише деловање родних ризика у свакодневном породичном животу жена. Такође, не побољшава квалитет свакодневног живота жена, нити подиже ниво задовољености потреба и ниво благостања жена. Развој економског система у метрополском подручју не успева да произведе социјалну трансформацију традиционалних родних образаца и да онемогуће негативно деловање родних ризика. Пракса и вредности које жене стављају у положај поткласе, искључене из друштва, истовремено стављају и цело друштво Србије у положај искључености из међународне заједнице и процеса интеграције. У томе се огледа значај принципа родне равноправности као општег развојног принципа. Социјални развој и традиционалност су у европским земљама међусобно противуречни појмови: модернизација и социјални развој доносе пад традиционалности. У постсоцијалистичкој Србији, социјални развој и ретрадиционализација су део једног истог дифузног социјалног обрасца опстанка.

III АНАЛИЗА/ПРОЦЕНА УТИЦАЈА НА СОЦИЈАЛНИ РАЗВОЈ:

Метод анализе-процене утицаја на социјални развој је потпуно нов начин социјално осетљиве анализе просторних промена из области просторног планирања

1 „УТИЦАЈ ПЛАНИРАЊА И УРЕЂЕЊА КОРИДОРА НИШ-ГРАНИЦА РЕПУБЛИКЕ МАКЕДОНИЈЕ НА СОЦИЈАЛНИ РАЗВОЈ: РИЗИЦИ КАШЊЕЊА У ИЗГРАДЊИ“ М33

Циљ рада, у коме је креирана комплексна и иновативна теоријско-методолошка парадигма је социолошка анализа утицаја саобраћајне искључености на социјалну искљученост и социјални развој. Фрагментисана и недовршена изградња аутопута у оквиру Коридора 10 као целине и кашњења која постоје у изградњи аутопута Е75, од Ниша до границе са Македонијом, ствара неуједначену повезаност са развијеним земљама, и даље до неједнаких развојних шанси општина и региона, и има социо-просторне и урбане последице на цело друштво Србије.

Неолиберализам је донео идеју и праксу губитника и добитника трансформацијских процеса, тако да и градови и региони могу бити губитници и добитници. У социјалном смислу, посебан значај за постизање равномернијег развија има коридор Е75 од Ниша до граница Републике Македоније. Метод који је примењен за анализу података је компаративан, који се

састоји у упоређивању општина према два критеријума: према нивоу територијалне организације и према нивоу развијености. Истраживање је обављено на свим општинама на поменутом коридору Е75: макрорегионални центар Ниш, регионални центри - Лесковац и Врање, градски (општински) центри - Власотинце и Бујановац, мањи центри општина, градска насеља у формирању - Мeroшина, Дољевац, Гацин Хан, Владичин Хан и Прешево. И контролно насеље - сеоско насеље Пећинци. Извори података на којима је рад базиран су статистички подаци - Општине у Србији 2009.

Коришћени су следећи, индикатори социо-просторног и урбаног развоја:

1. Лакен индикатори као мера сиромаштва/социјалне искључености:
1. Искљученост из тржишта рада – незапослена лица на 1000 становника;
2. Финансијска ускљученост - просечна зарада;
3. Образовна искљученост - образовна структура становништва;
2. Инвестиције у социјални развој - издвајања за основно образовање по ученику;
3. Инфраструктурна искљученост: учешће домаћинстава прикључених на водоводну мрежу, учешће путева са савременим коловозом у путној мрежи.
4. Учесће пољопривредног становништва и
5. Укљученост у предузетништво.

Рад полази од хипотезе да саобраћајна искљученост општина око коридора Е75 производи социо-просторну искљученост тако што: ствара ризик за просторни и урбани развој и трансформацију јужне и југоисточне и целе Србије, урушава развојну функцију и трансформациони потенцијал макрорегионалног центра и регионалних центара, омета функционалну интеграцију градова и општина друштва Србије, омета стварање функционалне мреже градских насеља, појачава већ постојеће развојне ризике - развојни јаз између развијених и неразвијених општина, производи нови развојни ризик – инверзију у социо-просторном и урбаном развоју која се састоји у чињеници да положај општине/града у територијалној организацији није у складу са степеном социјалног развоја и тако производи инконзистентан образац социо-просторног урбаног развоја.

У закључку се истиче чињеница да су макрорегионални и регионални центри југа Србије, Ниш, Лесковац и Врање губитници постсоцијалистичке трансформације. Потврђена је хипотеза да саобраћајна искљученост производи социо-просторну искљученост на подручју коридора Е75, од Ниша до границе са Македонијом. Нижи ниво социјалне укључености макрорегионалног и регионалних развојних центара око коридора Е75 Ниша, Лесковца и Врања произилази из слабије укључености у тржиште рада, слабије финансијске и инфраструктурне укључености (у водоводну и саобраћајну мрежу), нижег учешћа приватних предузетника у привредној структури, и нижег нивоа инвестирања у основно образовање по ученику.

Саобраћајна искљученост општина и градова, производећи социо-просторну искљученост, произвела је нови развојни ризик - инверзију у социо-просторном и урбаном развоју и инконзистентан образац социо-просторног урбаног развоја, при чему су општине и градови на вишем нивоу територијалне организације, а посебно макрорегионални и регионални развојни центри Ниш, Лесковац и Врање, на нижем нивоу социјалне укључености од села Пећинци у метрополском подручју. Тако долази до појачања развојног јаза и конфузије између развијених и неразвијених општина, ризика за просторни и урбани развој и трансформацију јужне и југоисточне Србије, урушавања развојне функције макрорегионалног центра и регионалних центара, ометања функционалне интеграције градова и општина друштва Србије, ометања стварања функционалне мреже градских насеља.

2. „АНАЛИЗА УТИЦАЈА ПРЕСЕЉЕЊА СТАНОВНИКА НЕХИГИЈЕНСКИХ НАСЕЉА НА СОЦИЈАЛНИ РАЗВОЈ БЕОГРАДА“ МЗЗ

Циљ овог рада је социолошка анализа утицаја пресељења ромских породица из нехигијенских насеља на социјални развој Београда у следећим областима: становање, социјална заштита, здравство, образовање и запошљавање. Рад је настао у оквиру предмета Процена утицаја на социјални развој, у сарадњи са студенткињом мастер студијама.. Полази се од претпоставке да пресељење ромских породица из нехигијенских насеља има позитиван

утицај на социјални развој у смислу дистрибуције ризика и користи, и могућности постизања дугорочних позитивних ефеката у испитиваним подручјима, чиме се остварује побољшање квалитета свакодневног живота, поштовање људских права, остварење социјалне инклузије и смањење сиромаштва, како локалне тако шире заједнице. Процена и анализа утицаја на социјални развој у просторном планирању представља нов начин промишљања планерских активности у простору са социолошког становишта. Посебан акценат је на процењивању утицаја ових пројеката на локалне заједнице, дистрибуцију ризика и користи, као и могућности постизања дугорочних позитивних ефеката.

Положај Рома у Србији је одређује као положај глобалне поткласе на светској полупериферији. Наиме, према новијим истраживања друштвеног положаја Рома (Миладиновић, 2008), специфичност њиховог друштвеног положаја је лош квалитет живота, при чему готово у целини спадају у маргиналну класу, или поткласу. С обзиром на чињеницу да ромска популација чини велики део становништва нехигијенских насеља, Роми су, као маргинална класа-поткласа, у системском смислу, лоцирани у најлошијим типовима насеља - изолованим гетима. Од 2005. године, ова поткласа се под заштитом глобалних, међународних институција. Осмишљене су стратегије интеграције и инклузије Рома, које имају глокални карактер, јер их карактерише снажна повезаност са циљевима развоја на свим друштвеним нивоима, од глобалног преко европског и националног, до локалног.

У сарадњи са глобалним партнерима, Република Србија је донела Стратегију за унапређење положаја Рома <http://www.housingcenter.org.rs/download/Strategija-za-unapredjenje-Roma-u-RS.pdf>. Београд је у фебруару 2013. године донео Акциони план за пресељење становника новоформираних насеља Макиш, Ресник, Јабучки Рит и Кијево, које се овде дефинише као Глокално развојно планирање, и који има три циља: 1. припремање процене ситуације и потреба породица у вези са правом на образовање, здравствену и социјалну заштиту, становање и запошљавање; 2. предлагање могућих модела за трајна стамбена решења и успостављање основних критеријума за одабир локација за сталну стамбену помоћ у складу са међународним стандардима; 3. дефинисање низа мера, које би омогућиле социјално укључивање расељених породица из мобилних насеља путем остваривања права на образовање, здравствену и социјалну заштиту и запошљавање у вези са понуђеним моделима сталних стамбених решења.

Спроведеном анализом социјалног утицаја, доказана је претпоставка да је процес санирања нехигијенских насеља и пресељења Рома, који је део глокалног развојног плана, а реализује га град Београд, чинилац производње социјалне кохезије и вишеструких социјалних капитала у следећим димензијама: активирање грађанског статуса, регулација тржишних механизма и увођење уговорних, грађанских односа, промоција глокалног партнерста, употреба грађанског простора за интеграцију маргиналне класе, декомодификација становања, укључивање у систем социјалне заштите, образовна инклузија - инклузивно образовање и превенција напуштања школовања, здравствена инклузија, одрживо запошљавање - укључивања на тржиште рада, еколошки капитал.

Овим развојним планом се производе капитали структуралног, социо-просторног и социо-еколошког карактера, који повољно утичу на смањење сиромаштва и социјалну кохезију. Ефекти планирања су побољшање квалитета свакодневног живота поткласе-етнокласе Рома, а тиме и смањење друштвених неједнакости и хармонизација друштвене структуре. У социо-просторном смислу, анализирани пројекат урбане регенерације има за последицу производњу инклузивног простора, хуманизацију простора и регулацију социо-просторних процеса. Пројекат је задржао и елементе одрживости, јер су себи садржи комбинацију друштвених, економских и еколошких аспеката.

3 „СОЦИЈАЛНО ОДГОВОРНО УПРАВЉАЊЕ ЗЕМЉИШТЕМ НА ТЕРИТОРИЈИ НЕДОВОЉНО РАЗВИЈЕНИХ ПОДРУЧЈА СРБИЈЕ“ М33

Рад има за циљ анализу утицаја Програма обуке жена у агробизнису на социјални развој. Програм је намењен искључиво женама које имају идеју да покрену агробизнис на територији 13 недовољно развијених општина. Један од циљева одрживог коришћења ресурса је и хармонизација социо-економског развоја са политикама ЕУ у области ефикасног коришћења природних ресурса (пољопривредно земљиште). Конкретни циљеви су унапређење

социјалне инклузије и смањење сиромаштва, смањивање неускладености прихода, борба против неједнакости, подршка отварању нових радних места и смањењу незапослености, са нарочитим акцентом на социјалној инклузији осетљивих група.

Рад полази од две теоријске поставке: теорије Анрија Лефевра и теорије о раз-развоју. Методолошки, рад се ослања на свот анализу, која омогућава препознавање позитивних и негативних фактора који утичу на остварење стратегијских опредељења.

Пољопривредно земљиште је производни ресурс од великог значаја, нарочито на полупериферији светског капитализма. Социјално-одговорно и одрживо управљање земљиштем подразумева да се све друштвене групе укључе у његово коришћење ради унапређења свакодневног живота и реализације својих потреба и интереса.

Рад полази од хипотезе да програм подстицања жена предузетница у агробизнису има велики развојни потенцијал. Женско предузетништво у агробизнису је социјално иновативна форма организације економског живота, усмерена ка смањивању сиромаштва и неусклађености прихода, борбу против неједнакости, подршку отварању нових радних места и смањењу незапослености, са нарочитим акцентом на социјалној инклузији осетљивих друштвених група, насеља и општина. Потенцијално може бити фактор ревитализација села и локалних сеоских заједница у недовољно развијеним општинама. Програма обуке жена у агробизнису је релевантан и као еко-иновација, „зелено запошљавања”, које доводи до побољшања људског благостања и социјалне једнакости, посебно радећи на укључивању како жена као осетљиве друштвене групе, тако и недовољно развијених подручја као ризичних простора.

Са друге стране, постоје и одређене опасности. Жене-предузетнице често делују под снажним утицајем патријархата, тако да оне нису потпуно самосталне предузетнице. Утицај патријархата посебно се интензивира у пољопривредној делатности. Наиме, због снажне патрилокалности, и чињенице да су жене предузетнице углавном удате, породице у којима живе најчешће су традиционалне, проширене, а пољопривредно земљиште, опрема и зграде су најчешће у власништву њихових мужева, а још чешће свекра. На тај начин, жене-предузетнице у агробизнису моћи ће да се појављују само као особе на које је регистровано предузеће, али јако ретко као власнице земље на којој раде. Такође, оне често само настављају већ постојећи тип производње, адаптирају старе просторије, набављају опрему и тако модернизују газдинства. Ово је велико системско ограничење за жене-предузетнице у агробизнису, с обзиром на велики утицај власничких односа.

У структури финансираних агропројеката, доминира сточарство (20,2%), углавном говедарство. Са око десетак одсто заступљени су повртарство (13,13%), воћарство (12,12%), млекарство (12,12%), производња сира и кајмака (9,09%), прерада воћа и поврћа (9,09 %), и пчеларство (8,08%). Остале делатности (ратарство, прерада меса, производња гљива, производња житарица, живинарство, шумски плодови и лековито биље, као и производња органског хумуса) заступљени су много мање. Сваки од поменутих пројеката финансиран је са сумом која се креће од 200-300 хиљада динара.

На основу најбољих бизнис планова, изабрано је осам, од којих је сваки финансиран са око 100,000,00 динара. Према Решењу о расподели средстава по Закону о буџету Републике Србије, Канцеларија за одрживи развој је 07. 05. 2012 године незапосленим женама, будућим предузетницама је доделила средства за развој бизниса. Средства је добило укупно 99 жена. Територијална дистрибуција најбољих бизнис планова је неравномерна, при чему доминира НУТС 2 регион Шумадије и Западне Србије (Кучево, Жагубица, Пријепоље, Нова Варош, Сјеница, Нови Пазар, Тутин), а два награђена плана су из општине Сјеница.

IV СОЦИЈАЛНИ РАЗВОЈ, ЕКОЛОГИЈА И КЛИМА

1. Циљ рада „СОЦИЈАЛНИ РАЗВОЈ, ЕКОЛОШКА СВЕСТ И СОЦИЈАЛНИ КАПИТАЛ НА ПРИМЕРУ ГРАЂАНА БЕОГРАДА“ М33 је социолошка анализа односа грађана Београда према еколошким проблемима.

Теоријско полазиште рада је теорија о раз-развоју, као и теорија о социјалном капиталу. Девастација природних ресурса и низак степен партиципације грађана у решавању социјалних проблема су део социјалног раз-развоја, структурне промене која се одвија на полупериферији светског капиталистичког система. Овакав положај у светском систему је такође својеврстан

маргинални положај у социјалномо капиталу на светском нивоу. Рад полази од претпоставке да постоји неразвијена еколошка свест и неразвијен социјално-територијални капитал, чиме се еколошки проблеми сагледавају као социјални проблеми. Постоји реципрочан односи између сиромаштва друштва Србије и девастације животне средине: сиромаштво појачава загађење животне средине и обрнуто, загађење животне средине појачава сиромаштво. На тај начин, живот у нездравој животној средини као елемент сиромаштва-благостања. Еколошка корист може се постићи умрежавањем између становништва, предузећа, институција и административних јединица на локалној нивоу, у социјална партнерства чиме се може допринети одрживом развоју, заједничком интересу и јавном добру.

Социјално теориторијални капитал се проучава на три аналитичка нивоа

1. Макро ниво - linking социјални капитал – означава односе грађана-актера и институција. Испитиван је следећим показатељима: процена успешности рада органа у удружења на питањима ЖС (политичке странке, државна предузећа, приватна предузећа, комунална предузећа, еколошка удружења, укључивање грађана у одлучивање), процена обавештености о проблемима животне средине, обавештеност о институцијама и прописима.
2. Мезо ниво - bridging социјални капитал – формира се међу социјално удаљеним актерима, Ова врста капитала је мерена проценом највећих еколошких проблема грађана Србије (смеће, дивље депоније, понашање људи).
3. Микро ниво - bonding социјални капитал. Локална самоуправа и грађани се дефинишу као актер цивилног одрживог развоја. Грађани могу деловати као актери побољшања квалитета свакодневног живота, али и као главни загађивачи на локалном нивоу. мерен је следећим показатељима: оцена квалитета животне средине у локалној заједници испитаника (депонија, чистоћа улица), процена односа људи у локалној средини (комшија, домаћинство испитаника, испитаник) према животној средини, задовољство укључивањем грађана на локалном нивоу у питања животне средине.

Сви показатељи linking, bridging и bonding социјалног капитала изражавају низак ниво развијености. Доказана је полазна претпоставка о неразвијеном социјално-територијалном и социо-еколошком капиталу на сва на три аналитичка нивоа, и постојању неразвијене еколошке свести. Овако ниским нивоом еколошке свести, редуковане су могућности кумулације и активације социјално-еколошког капитала и „одоздо на горе“ и „одозго на доле“, а тиме и могућности одрживог развоја..

V СОЦИОЛОГИЈА ТУРИЗМА

1. Рад „**STATUS CONDITIONALITY OF CULTURAL SPENDING AND TOURIST MOTIVATION IN SERBIAN SOCIETY**” (СТАТУСНА УСЛОВЉЕНОСТ КУЛТУРНЕ ПОТРОШЊЕ И ТУРИСТИЧКЕ МОТИВАЦИЈЕ У ДРУШТВУ СРБИЈЕ) **категорије M24** шири истраживачку палету у смеру социологије туризма, и повезаности статусног положаја и културне потрошње. Презентован је на међународном научном скупу у Скопљу (Македонија), у периоду од 5. до 7. јуна 2015.

Ово је пионирски и јединствен рад ове врсте код нас. Основни проблем истраживања јесте испитивање утицаја материјалног положаја на путовање у иностранство као облика туристичке потрошње и туристичке праксе. Теоријски оквир теорија праксе Пјера Бурдијеа, која повезује активности културне потрошње са класом, и објашњава начин на који културна потрошња доприноси репродукцији класног система.

Рад полази од хипотезе да је, у складу са дијалектиком положаја и хабитуса, путовање у иностранство елемент туристичке праксе, и да је условљено друштвеним положајем испитаника. Путовање у иностранство је део туристичког хабитуса средње и више класе и чини елемент ексклузивне туристичке праксе. Туристичка потрошња је фундаментални промотер неједнакости, класних поларизација и очувања постојеће друштвене структуре, и у њој се могу препознати обрасци који имају социјалне основе: културне и туристичке праксе и класе су повезане, и постоји паралелизам између културног поља у којем се догађају туристичке праксе и друштвеног поља, у којем актери заузимају друштвени положај. Односно, активности туристичке потрошње одражавају карактеристике друштвене стратификације.

Извор података је анкета обављена у периоду март-мај 2014. године од стране студената Туризмологије Географског факултета у Београду, а у склопу њиховог обавезног практичног рада из Социологије туризма. Анкету су спроводили у туристичким агенцијама у Београду и у градовима централне Србије. Узорак је састављен од 613 испитаника, који су користили услуге туристичких агенција.

Доказано је да су ограничења туристичке праксе (путовање у иностранство) условљена: класном припадношћу, местом боравка, старошћу, нивоом образовања, занимањем и родним разликама, тј. постојањем класне културне потрошње. У узорку путника у иностранство доминирају припадници средње и више класе, чиме се показује ексклузивна туристичка пракса средњих и виших слојева. Доказано је да је културна потрошња, операционализована у облику путовања испитаника у иностранство, статусно условљена међу грађанима Србије, односно да су могућности путовања у иностранство условљене расположивим економским капиталом: висином зараде, образовањем, занимањем. Путовање као културна потреба грађана Србије и као вид културне потрошње и доколице - облик креативног коришћења слободног времена, остварива је најчешће у групама грађана са доминантном статусном припадношћу. Негативне последице статусне условљености културне потрошње/могућности путовања као културна потреба ублажене су постојањем социјалног капитала међу грађанима Србије – чак је 73.8% испитаника са нижим статусом путовао у иностранство у посети чланова породице, рођака и блиских пријатеља. Постигнута је идентификација група у Србији које се баве путовањем у иностранство и њихова дистрибуција међу родним, старосним, образовним, професионалним и територијалним обележјима, као и идентификација трендова у њиховој доколици/слободном времену.

2. „ПОТЕНЦИЈАЛИ И ОГРАНИЧЕЊА РАЗВОЈА СЕОСКОГ ТУРИЗМА У ОПШТИНИ КНИЋ“ МЗЗ

У овом раду, које су анализирани могућности и тешкоће одрживог развоја сеоског туризма у седам села општине Кнић: Борач, Жуње, Грабовац, Гружа, Топоница, Драгушица и Губеревац. Потенцијали развоја се налазе у личним и породичним ресурсима (висока ангажованост људског - породичног рада у сектору личних услуга и производње здраве хране дефинисаног географског порекла, традиционална гостољубивост и спремност да се задовоље захтеви и потребе туриста у модерно саграђеној породичној кући), али и у повољном географском положају и у здравим еколошким условима. У оквиру ограничења развоја сеоског туризма анализирана је инфраструктурна заосталост села, сеоских домаћинстава и газдинстава: имају ограничену или слабу друштвену мрежу која води ка изолацији и минималном контактирању са другима (лоши путеви, без или са делимично организованим превозом до града, слаба и нередовна струја, коришћење хигијенски неиспитане воде за пиће, уз локалне канализационе системе које не контролише санитарна инспекција), као и одсуство институционалних фактора развоја и подршке државе.

Анализа је урађена на основу емпиријских података, добијених методом разговора са сеоским женама у периоду од 2001. до 2004. године, и током 2011. године на узорку од 70 у седам села општине Кнић. Коришћени су и статистички подаци

Резултати показују да су неуједначен регионални развој, регионално неусклађена трансформација српског друштва, одсуство политичких и економских инструмената државе/власти за достизање одрживости система у руралној заједници, допринели маргинализацији села и сеоских житеља - инфраструктурној заосталости села и сеоских домаћинстава, која се јавља као елеменат неодрживости у развоју сеоског туризма у данашњем српском селу. Слаба друштвена мрежа води ка изолацији и минималном контактирању са другима изван сеоских заједница: препреке у развоју сеоског туризма су лоши путеви, делимично организован јавни превоз до града, одсуство јавног водоводног и канализационог система и присуство слабе и нередовне струје у селима. Ипак, све то није спречило неке житеље села у општини Кнић да приступе инклузивним процесима повезивања пољопривреде и сеоског туризма, користећи своје личне и породичне потенцијале у искоришћавању повољног географског положаја и еколошких услова за развој сеоског туризма и превазилажења сиромаштва, незапослености и искључености из опште друштвених токова.

Развој сеоског туризма доприноси и оживљавању села и лакшем опстанку сеоских житеља у условима сиромаштва и изолације.

3. „FAITH TOURISM IN SERBIA BETWEEN FEMINIZATION AND MASCULINIZATION“ (ВЕРСКИ ТУРИЗАМ У СРБИЈИ ИЗМЕЂУ ФЕМИНИЗАЦИЈЕ И МАСКУЛИНИЗАЦИЈЕ) категорије М61

Врло иновативан и још један пионирски рад у области социологије туризма има за циљ социолошки анализу културних и друштвених разлика између мушкараца и жена као верских туриста (разлике у степену образовања, брачном статусу, старосном добу, занимању).

Теоријско полазиште овог рада заснива се на теорија раз-развоја, као и натеоријама које се баве критиком свакодневног живота, и имају своје утемељење у класичним марксистичким теоријама. Туристичка путовања су, као део слободног времена и доколице, део свакодневног живота, и сама подложна процесу отуђења. Слободно време и туристичка путовања у њима су део свакодневног живота. Свакодневни живот је део друштвеног система, и производи друштвени систем. У Србији постоји процес ретрадиционализације и десекуларизације друштва Србије, и у оквиру ових процеса, раст верског туризма. Верски туризам је део отуђене свакодневице у друштву полупериферног капитализма.

Свакодневна пракса верског туризма у нестабилном друштву полупериферне Србије има улогу компензатора урушених институција, великог сиромаштва, социјалних неједнакости и несигурности, (над)експлоатације, апатије, беде, депресивности и осећања безизлазности. Свакодневна пракса верског туризма је репетитивна, и она као таква обнавља постојеће друштвене односе, улоге и идентитете. На тај начин, верски туризам има улогу стабилизатора нестабилног и сиромашног друштва Србије. Свакодневна пракса верског туризма нема инвентивни, креативни карактер, нити може да има развојну улогу у друштву. Она је и резултат демографских проблема као што су појачан морталитет средовечног становништва, смањен фертилитет, појачан морбидитет, појачано присуство болести зависности и насиља у породици. Појачан утицај религије доводи до ширења догматске и идеолошке свести, предрасуда, неједнакости и дискриминације међу половима.

Извор података: анкетно истраживање, спроведено на узорку од 209 испитаника из Србије почетком 2013. године.

Разматра се разлика у улогама и односима између мушкараца и жена под утицајем културних варијабли. Ходочашће се посматра као друштвени догађај и анализира у социологији верничког путовања. У раду, ходочасничко путовање се дели на краткотрајно и дуготрајно, као и на организовано и самоиницијативно.

Тестира се претпоставка да су у првим редовима повратника религији жене, постојање процеса феминизације међу верским туристима. Феминизација верског туризма се одражава и на остале карактеристике и прави разлике међу верским туристима у области брачне и породичне ситуације, класно слојног положаја, показатеља туристичког путовања, учесталости туристичких тура у Србији, региони и свету, мотивације и породичне ситуације, и ставова према цркви. Парадоксално, у контексту жртвеног микро-матријархата, оно што мотивише жене у верском туризму је управо тај жртвени и другоразредни положај. Религија и верски туризам на тај начин појачавају и ојачавају патријархалну идеологију: истовремено јачају и патријархат у јавној сфери, и жртвени микро-матријархат у приватној, породичној сфери. При томе, дају женама илузију моћи коју оне остварују путем жртвовања како у свакодневном животу у породици, тако и симболички у и слободном времену које троше кроз верски туризам.

Насеља у Србији класификована су према територијалној организацији у мрежу градских центара, чему су додати градови ван мреже и сеоска насеља.

Мрежа показатеља: Показатељи брачне и породичне ситуације испитаника: брачни статус, тип породице, број чланова домаћинства, број деце; Показатељи класно слојног положаја: образовање испитаника, мајке испитаника и оца испитаника, занимање испитаника, мајке испитаника и оца испитаника; Показатељи туристичког путовања: дестинација (Културно-туристичке зоне (КТЗ): Фрушкогорска, Долина Рашке, Овчарско-кабларска, Ресавска, Ибарска), начин организације путовања, број туристичких тура у Србији, региону и свету; мотивација и породична ситуација; ставови према цркви.

Као поступак за синтетизацију података користи се пондерисана аритметичка средина према системима пондера

У раду се закључује да постоји феминизација како верских туриста тако и везаности жена за православну цркву, што је доказ стабилизације патријархата и жртвеног микро-матријархата. Просечан верски туриста је средовечна жена, становница града, средње образована, у браку. Међутим, у поређењу са мушким туристима, чешће је разведена и обудовела, живи у једнородитељској родитељској. Посебно је проблематична чињеница да су жене боље образоване - високообразована (свака трећа), и има бољи професионални положај (стручњак и службеник) у односу на мушкарце (радник): високообразоване интелектуалке слободно време проводе као верски туристи и посећују институцију која их маргинализује. Оне имају бољи положај у сфери рада и образовања него у области слободног времена, што је потпуно парадоксално. Тако имамо формиран неповољан образац репетитивне свакодневице код жена средњег образовања и средње класних занимања, чиме саме жене средње класе обнављају традиционалне односе моћи и родне улоге и положаје.

VI СОЦИОЛОГИЈА И ГЕОГРАФИЈА - РАДОВИ ЈОВАНА ЦВИЈИЋА

1. У раду „**СОЦИОЛОГИЈА И ГЕОГРАФИЈА У ДЕЛИМА ЈОВАНА ЦВИЈИЋА**“ категорије **M24** се, полазећи од анализе односа социологије и географије, и повезивању социологије и радова оснивача географије код нас – Јована Цвијића, врши валоризација Цвијићевих социолошких идеја.

Основна хипотеза која се тестира је: у радовима Јована Цвијића, који су настали као резултат проучавања традиционалног друштва Србије, постоје елементи, како теоријски тако и методолошки, који су и данас актуелни и могу се применити у проучавању савремених социолошких проблема друштва Србије. У питању су следећи елементи: методологија, миграције, проучавање насеља и проблем подурбанизованости, проучавање задруге и проширена породица, Цвијићево „слепило за род“ и опис локалног ратничког патријархата, низак социјални капитал као ризик развоја цивилног друштва, национална карактерологија као ризик развоја грађанства

Основни процеси који повезују ова два периода у развоју друштва Србије, премодерни Цвијићев период, и данашњи постсоцијалистички, јесу процеси пропадања старих политичких система и конципирање нових, у оквиру којих је постојао тежак економски, политички и социјални положај становништва. У Србији, у периоду постсоцијализма, модерне институције и обрасци свакодневног живота су изгубили на снази, постоји враћање на премодерне обрасце живота. Ради се, пре свега, о групи елемената који представљају ризике за развој модерног друштва, који су постојали у доба Цвијића, али и данас постоје. Обрађени су следећи проблеми из Цвијићевих дела: методолошки допринос (системски приступ, мултидисциплинарност, етносоциолошки и етнопсихолошки приступ, марксистички, тј. класни приступ, теренски рад и посматрање), допринос у проучавању миграција, насеља, породичне задруге и психичких типова личности. Осим тога, анализира се и индиректан допринос Јована Цвијића проучавању два модерна проблема: положаја жена и социјалног капитала.

Разматрајући значај рада Јован Цвијић за социологију, у раду се истиче теренски рад: етно-психичке особености становништва, типови кућа и насеља, миграције, метанастазичка кретање, културни утицаји, зоне цивилизација, и целокупну српску прошлост, схватања односа центра и периферије, средишта и залеђа, језгра и периферије.

Доказано је да се у делима Јована Цвијића налазе теоријски и методолошки елементи за проучавање савремених социолошких проблема друштва Србије у периоду постсоцијалистичке трансформације, у свим проучаваним елементима. У периоду постсоцијализма у Србији, модерне институције и обрасци свакодневног живота су изгубили на снази, па зато постоји враћање на премодерне обрасце живота. Ради се, пре свега, о групи елемената који представљају ризике за развој модерног друштва, који су постојали у доба Цвијића, али и данас постоје. Повезивање друштвених проблема из преиндустријског Цвијићевог доба и данашњих постсоцијалистичких, указује да, иако је од настанка истраживачког опуса Јована Цвијића до данас прошао временски период дужи од једног века, у току којег је дошло до највишег

степену цивилизацијског напретка и развоја културе, те хуманизације људског друштва и живота, друштво Србије се споро мења и не успева да се трансформише и укључи у развојне процесе.

2. Рад „НЕПОВОЉАН СТАТУС СОЦИОЛОГИЈЕ У НАСТАВИ И ОБРАЗОВАЊУ ГЕОГРАФА КАО ФАКТОР НАРУШАВАЊА ИНТЕРДИСЦИПЛИНАРНОСТИ“ М 51

Рад је инспирисан су променом статуса Социологије из обавезног у изборни наставни предмет на основним студијама Географије на Универзитету у Београду – Географски факултет). Сматра се да је промена статуса довела до неповољног статуса социологије у настави и образовању географа на Географском факултету у Београду, и до нарушавања интердисциплинарност и могућности овладавања основним знањима о сложеној друштвеној стварности, као и ометања формирање целовитог погледа на свет. Социологија и географија су по својој научној предметности и методологији интердисциплинарне и мултидисциплинарне науке.

У раду се посебно наглашава чињеница да је, од оснивања Географског факултета у Београду, социологија је имала статус обавезног предмета на студијама географије. Највећи допринос о неопходности социолошких сазнања за географију и студије географије дао је Јован Цвијић, својим теренским радовима и делима: упознао је и научно објаснио човеково окружење, етнопсихичке особености становништва, типове насеља, миграције, културне утицаје. Као основни закључак наводи се да је код Цвијића постојала мултидисциплинарност, а примењивао је и интердисциплинарни приступ у методолошком смислу: спроводио је координацију теоријских схватања и методологије низа сродних наука, међу којима и социологије у току истраживања појединих научних проблема. Он је свој теренски рад (искуствену научну евиденцију) и студије географије заснивао на сазнањима социологије. О томе су писали социолози: Милован Митровић, Војин Милић, Сретен Вујовић.

РАДОВИ ОБЈАВЉЕНИ ПОСЛЕ РЕИЗБОРА У ЗВАЊЕ ДОЦЕНТА:

СОЦИО-ПРОСТОРНИ РАЗВОЈ И РОДНОСТ

НАУЧНА МОНОГРАФИЈА М 14

1. Miletić-Stepanović, Vesna (2019): *Protivrečnosti socio-prostornog razvoja Beograda: retraditionalizacija porodice kao poluperiferni urbani habitus*, Univerzitet u Beogradu - Geografski fakultet, str. 217
ISBN 978-86-6283-072-2

У овој монографији, примењује се двоструко “аналитичко решето” (Спасић, 2004:12) у анализи и “сецирању” **родних и просторних образаца** свакодневног живота београдских проширених породица и удатих жена које у њима живе. Теоријско-методолошки приступ је резултат социо-просторне имагинације, заснива се на неколико начела, која представљају покушај осмишљавања и уношења новина у парадигму проучавање друштвених промена и развоја, која, као “интердисциплинарна матрица” (Кун, 1972).

Концепт хабитуса је средишњи појам у објашњавању проучаваних противречности између глобалних и урбаних економских промена и промена на микро нивоу. Теоријски концепт омогућава повезивање друштвене структуре и хабитуса, и контекстуализацију феномена (уважавање и структурне и актерске димензије)

Просторна сензибилизација социолошког проучавања родних и породичних неједнакости у анализу простора укључује урбани простор Београда и свакодневни стамбени простор проширене породице.

Предмет анализе је хабитус београдске проширене породице, који представља механизам (ре)продукције друштвених односа моћи и кључну везу између продукције и репродукције друштвене, породичне и родне структуре. Хабитус чине субјективна обележја, искуства присиле и зависности која се несвесно уграђују и уписују у обрасце свакодневног живота, обрасце употребе простора и тело жене.

Полазећи од претпоставку да се друштвене, економске, просторне, породичне и родне промене налазе у односу узајамног реципроцитета, циљ истраживања је разумевање деловања и утицаја проширено-породичног хабитуса, као посредника између утицаја поменутих врста промена, на свакодневни живот проширених породица и удатих жена. У раду се тестира деловање објективног положаја проширених породица и положаја испитаница у породици на субјективни положај и карактеристике проширено-породичног хабитуса.

У урбаном ретрадиционализованом породичном пољу у Београду постоји хомологија (поклапање) и транспозиција (премештање) између:

- објективне структуре - коју чини: објективан друштвени положај породице и објективан неповољан положај млађе жене у породичној структури, са једне стране и
- субјективне структуре - полупериферног хабитуса.

Анализа карактеристика проширено-породичног поља у Београду спроведена је на основу четири врсте података: квантитивна анализа обављена је на подацима добијених на основу три истраживања - два анкетна и једно статистичко, а квалитативна - на основу података добијених интервјуисањем удатих жена из проширених породица.

Породична пракса је структурално одређена и дефинисана сексистичком борбом за структурално позиционирање, чији је циљ андроцентричност, патрилокалност и патрилинеарност; борбом за класификацију-заузимање одређеног положаја путем присвајања капитала и обезвређивања људских ресурса (времена, емоција, рада) жена.

Рад полази од претпоставке да је полупериферни хабитус одговор породичног и урбаног поља Београда на притиске глобализације. Снажан притисак глобалног тржишта рада, капитала и роба, и негативан утицај глобалног и урбаног неолибералног предузетничког поља Београда, генерисао је ретрадиционализацију породичног поља као реакцију, прилагођавање на прекарност, и тиме створио ретрадиционализовани, полупериферни урбани хабитус. Метрополитенско урбано поље, захваћено процесом неолибералне урбанизације и процесом раз-развоја, на искључујући глобални утицај реаговало је ретрадиционализацијом - растом учешћа проширене породице.

Проширено-породичну праксу чини мноштво искључивања - разлика између положаја доминантних мушкарца и доминираних жена, доминираних породице прокреације и доминантне родитељске породице, доминантне прве и доминираних друге мајке.

Полупериферни хабитус је систем утеловљених диспозиција – просторних и родних распореда - размештаја, које су манифестације трипликоване искључености, и имају тенденцију да произведу сложену, трипликовану дистинкцију. чиме „одоздо“ репродукују структуру породичног, градског и светско-системског капиталистичког поља.

Проширено-породично поље делује као извор јефтине радне снаге, која не прави велике трошкове свакодневног живота, и у оквиру домаћег стамбеног простора обавља прљаве, досадне, неугледне послове и тако омогућава деструкцију државе и града благостања. Проширене породице у глобалном пољу делују као збирне тачке „вишка људи“, и збирне тачке виталних био-социјалних вештина.

Производња урбаног простора Београда на полупериферији светског капитализма почетком ХХИ века одвија се у контексту географског ширења социо-просторних односа, које подразумева сложен процес међудејства на широкој палети просторних нивоа. У оквиру неолибералне глобализације, постоји глокална социо-просторна дијалектичка веза, снажна узајамна повезаност глобалног, мезо и микро поља, тако да ова три нивоа делују као трипликовано поље.

Трипликовано поље чине три основна поља: мултинационални ниво, доминантан, најмоћнији, ниво централности мултинационалног капитала; урбани ниво – град Београд као полупериферни град, у коме страни инвеститори делују као актери; полупериферна урбана ретрадиционализована породица.

У градском простору полупериферног Београда, у коме се појачава деловање неолибералистичких односа, страних инвестиција и инвеститорског урбанизма, појачавају се класне и родне разлике између комерцијалног простора, који репрезентује и репродукује профит, и који је доминантан, и породичног простора, који репрезентује субординисан, хетерономан и институционално невидљив простор.

У породичном пољу, у коме се појачава деловање традиционалних патријархалних односа, појачавају се дистинкције између мушког, доминантног простора, који репрезентије и репродукује доминацију мушкараца, и женског простора. Дистинктивна животна искуства жена на трипликованој маргини одвијају се на полупериферији капиталистичког светског система, у хетеротопији предузетничког града и у запећку проширене породице.

Основни парадокс положаја полупериферних домаћинстава састоји се у чињеници да се терет биолошке репродукције налази на домаћинствима, чији је доходак, у који се убраја и натурална производња, испод нивоа потребног за репродукцију. Парадокс положаја домаћинстава у светском капиталистичком систему је последица неолибералистичке глобализације, и представља системски, структурални генератор нестабилног положаја, напетости, конфликтности. У проширеним породицама Београда, појачава се терет био-социјалне репродукције, а доходак се налази много ниже испод нивоа потребног за задовољавање потреба чланова проширене породице, у којима је велико учешће чланова чија је вулнерабилност појачана. На тај начин, повећава се јаз између расположивог финансијског дохотка и потреба чланова домаћинства, који се надокнађује појачаним домаћим радом жена, и производњом употребне вредности. На тај начин, долази до заштите проширене породице као групе од процеса комодификације, тј. до умањења њене зависности од тржишта и повећања квалитета свакодневног живота. Али, са друге стране, потреба породице за појачаним и разноврснијим домаћим радом урушава положај и квалитет свакодневног живота удатих жена из ових породица.

Фрагментација социјалног простора Београда на комерцијализовани и породични, при чему се развија комерцијални, пословни простор постфордистичке економије, а маргинализује породични простор. На тај начин је драматично сужен простор социјалног развоја. Фрагментација простора чини располућеност града, његову расцепљеност на простор капитала и простор бесплатног домаћег рада жена. Противречна просторна структура Београда производи социо-просторне обрасце као двоструке социо-просторне окове за жене - постфордистички и ретрадиционалистички, комбинацију неолибералистичких и ретрадиционализованих елемената.

СОЦИО-ПРОСТОРНИ РАЗВОЈ - ПЛАНИРАЊЕ СОЦИЈАЛНОГ РАЗВОЈА – ЈАВНЕ СЛУЖБЕ

1. „КОНЦЕПТ УРБАНИХ БАШТИ КАО АЛТЕРНАТИВА НЕОЛИБЕРАЛИЗАЦИЈИ ГРАДОВА“ МЗЗ

Циљ рада је социолошка анализа и вредновање политичке, економске и културне улоге урбаних башти као алтернативног урбаног простора.

Проблем рада: Узроци еколошке кризе су друштвеног, структурног карактера. Еколошка криза је најдубље повезана са широком палетом друштвених чинилаца. И обрнуто, решења еколошке кризе су повезана са питањима друштвених промена и развоја. Индустијска цивилизација је кроз своје институције, вредност и идеологије у свом односу према животној средини има неодрживе ставове и праксе. У хаотичној урбанизацији градова у српском друштву, развој и уређење јавних, али и приватних отворених простора, је запостављен, без садржаја у и недовољној мери искоришћен.

Рад полази од хипотезе да концепт урбаних башти и шира парадигма пермакултуре представља добру алтернативу неолибералном моделу друштва и процесу неолиберализације градова. Проблем рада: Узроци еколошке кризе су друштвеног, структурног карактера. Еколошка криза је најдубље повезана са широком палетом друштвених чинилаца. И обрнуто, решења еколошке кризе су повезана са питањима друштвених промена и развоја. Индустијска цивилизација је кроз своје институције, вредност и идеологије у свом односу на животну средину има неодрживе ставове и праксе. У хаотичној урбанизацији градова у српском друштву, развој и уређење јавних, али и приватних отворених простора, запостављени, без садржаја у и недовољној мери искоришћени.

Рад полази од хипотезе да концепт урбаних башти и шира парадигма пермакултуре представља добру алтернативу неолибералном моделу друштва и процесу неолиберализације градова.

Концепт садржи низ предности у креирању здравих и одрживих градова и развијању здравог начина живота. Реч је о следећим предностима: смањење сиромаштва, локална самоодрживост, приступ и управљање изворима хране, прехранбена сигурност и аутономија, рад и запошљавање економски најугроженијих слојева градског становништва, физичка и социјална рехабилитацију људи са моторичким проблемима, рехабилитација реконвалесцената, образовање различитих генерација, анимација грађана у трећем добу, бављење здравим хобијима у области хортикултуре, вртластва и повртларства, развој туризма.

Полази се од теорија које анализирају однос друштвене моћи и простора:

- Лефеврове теорије друштвене производње простора, према којој простор добија пресудну важну улогу при настојању да се оствари увид у начине на које функционише друштво. Теоретичар Анри Лефевр у свом делу Производња простора сматра простор служи естаблишменту као средство хегемоније и главни елемент контроле.

- Фукоове теорије о улози хетеротопија или других места, која омогућава разоткривање принципа моћи.

Концепт урбаних башти је градска верзија WWOOF програма (ворлд виде опортунитиес ин органиц фармс), који повезује волонтере и власнике органских домаћинстава широм Србије (wwofserbia.org).

Према подацима Еуростата, 2014. године у Европској унији под органским засадама било је 10,3 милиона хектара, Концепт је активан у Берлину, Паризу, Ђенови, Њујорку, Хавани. Градским урбанистичким планом, у Србији није дефинисано постојање заједничких башти. И поред тога, концепт је почео да се остварује у Београду, Шапцу, Нишу, Новом Саду, Пироту.

2. „РОДНА НЕЈЕДНАКОСТ И ПРОСТОР“, МЗЗ

Родна равноправност, као кључан сегмент развоја модерног друштва, и има за циљ трансформацију односа родне моћи у градовима. Савремени модел развоја друштва укључује принцип породично и родно сензитивног урбанистичког планирања.

Циљ рада: Анализа породичне и родне освешћености у области планирања простора на примеру предшколских установа у Београду.

Индикатор интеграције породичне и родне оријентације тј. укључујуће родне и породичне политике у урбано планирање и урбани развој Београда је капацитет предшколских установа и листа чекања.

Претпоставка рада је да уродњавање урбаног развоја и урбаног планирања у Београду није на задовољавајућем нивоу и да представља ризик за социјални развој. Извор података: подаци Секретаријата за образовање и деју заштиту

Реструктурирација простора и јавних услуга у области бриге о предшколској деци креће се у смеру комодификације и неолиберализације урбаног простора. Обухват деце ПУ и начин рада ових установа има различите последице на положај и квалитет живота жена и мушкараца. Недовољни услови за суштинску трансформацију родних односа доводе до репродукција односа родне моћи, у виду локалног патријархата. На тај начин, карактеристике планирања предшколских установа у Београду репродукују класне неједнакости, као и патријархалне родне стереотипе о жени као супрузи и мајци. Неолиберализам у комерцијализованом Београду производи дискриминацију и експлоатацију жена, јер оне домаћим радом и бригом о деци, који немају тржишну, али имају велику употребну вредности, компензују недостатке јавних услуга и недостатке њиховог планирања. Нису остварени услови који би омогућили успостављање савременог модела развоја града који укључује породично и родно сензитивно урбанистичко планирање. Тренутно, веома брзо смањивање листе чекања се одвија по обрасцу

који више комодификује и подстиче тржишну вредност услуга бриге о деци, него што доводи до повећања употребне вредности и породично и родно освешћеног урбанистичког планирања. Одсуство дугорочног, систематичног и пажљивог планирања у складу са дефинисаним плановима (циљана стопа обухвата) доводи до ситуације да се вртићи у приватном власништву отварају на територији општина које већ имају мање-више довољан обухват деце, али имају потребу за вишим квалитетом услуга, које се као такве купују и продају на тржишту, док лиценцирање приватних вртића на територији општина на којима постоји хронична потреба за новим капацитетима суштински не решава проблем.

Уродњавање урбаног развоја и урбаног планирања у Београду није на задовољавајућем нивоу и представља ризик за социјални развој. Комодификација предшколских установа у Београду јача друштвене, класне и родне неједнакости. Као најважнија социјална последица јавља се појачавање две основне неједнакости, класних и родних, доводи до њиховог дијалектичког утицаја, тако да се међусобно се појачавају. На тај начин, класна, родна и породична сензитивност урбаног простора Београда је на ниском нивоу. Овако лоша родна сензитивност урбаног планирања производи неправедно оптерећење жене као друштвене групе на микро нивоу, јер се тржишни притисци усмеравају ка њима, и оне стављају у положај у коме су принуђене да на своја плећа преузимају терет неолиберализације града.

• СЕРВИСИ ПОДРШКЕ У ЛОКАЛНОЈ ЗАЈЕДНИЦИ ЗА СОЦИЈАЛНУ И ЗДРАВСТВЕНУ ЗАШТИТУ СТАРИХ СЕОСКИХ ЖИТЕЉА МЗЗ

У овом раду се разматрају локалне стратегије управљања мерама социјалне и здравствене заштите старих сеоских житеља – сервиси подршке. Друштво Србије може се сматрати изразито старом популацијом, уз феномен “феминизације старења”

Подаци наведени у Стратегији пољопривреде и руралног развоја за период 2010. до 2020. године Републике Србије показују да у руралним областима учешће становништва старијег од 65 година износи 17,5%, а млађег од 15 година 16,2%. Подаци на нивоу општина показују да је у знатном броју локалних самоуправа демографска ситуација још неповољнија од просека за Србију

Локалне заједнице које су развиле највише сервиса подршке за здравствену и социјалну заштиту старих на селу: Звездара, Ниш, Прокупље, Суботица, Зајечар, Крагујевац. Шабац, Блаци, Варварин. Ваљево, Ужице

Волонтерски сервиси организују: обилазак старих на селу, једночасовно недељно дружење, помоћ у кући, лична хигијена и хигијена животног простора, достављање хране, геронто служба, бесплатни превентивни прегледи, предавање о дијабетесу и факторима ризика који су одговорни за настанак многих обољења, организовање прегледа радиолога и хирурга за дојку, набавка лекова.

1. Црвени крст Србије: “Селу у походе” изводе се периодично у већини општина у Србији
  2. Темска -, “Ваша деца су далеко, а ми смо тако близу” и Удружење жена „Темштанка“ из села Темска, у околини Пирота
  3. “Сеоски домаћин Мали Иђош И јос седам војвођанских општина
  4. “Војни лекар на селу” у општини Бојник./ У селу Горњи Брестовац
  5. Акције “Селу у походе” у руралној средини Суботице
  6. Град Ваљево организује “Медицинско село”
- Пројекти: “Медицинско село Сирогојно” и „Ризница здравља

Хетероцираност

Према наведеној бази података, кандидаткиња је остварила 24 хетероцитата:

[Google Scholar Citations](https://scholar.google.com/citations)

<https://scholar.google.com/citations>

1. Miletić-Stepanović, Vesna (2010) Traumatizacija odnosa u proširenoj porodici, u Milić, A, et al.: Vreme porodica. Sociološka studija o porodičnoj transformaciji u savremenoj Srbiji. Beograd: ISI FF i Čigoja Štampa

Citirano u:

- Jarić, Isidora (2014): [Positioning the experience of motherhood within the social network of family relationships](#) ([pozicioniranje iskustva materinstva unutar socijalne mreže porodičnih odnosa](#)). Sociologija/Sociology: Journal of Sociology, vol. 56, br. 4, str. 458-473

3 puta citiran

- Hughson Marina (2017) Muškarci u Srbiji: druga strana rodne ravnopravnosti, Institut za kriminološka i sociološka istraživanja
http://www.iksi.ac.rs/izdanja/muskarci_u_srbiji.pdf

2. Miletić-Stepanović, Vesna (2011) *Proširena porodica u Srbiji*, Čigoja štampa institut za sociološka istraživanja Filozofskog fakulteta u Beogradu

Citirano u:

- Bobić, Mirjana (2012): [The Application of the Concept of Social Capital in Understanding Marriage and Family in Contemporary Serbia](#) u ur. Cvetičanin, Birešev *SOCIAL AND CULTURAL CAPITAL IN WESTERN BALKAN SOCIETIES*, Centre for Empirical Cultural Studies of South-East Europe the institute for philosophy and social theory of the university of Belgrade, Sven, Niš, str. 41-58
[\[PDF\] cesk.org.rs](#)

citiran 2 puta

- Tomanović S, Stanojević D. (2016) *Postajanje roditeljem u Srbiji. Sociološko istraživanje tranzicije u roditeljstvo*, Institut za sociološka istraživanja Filozofskog fakulteta u Beogradu
- Tomanović S, (2016) *Jednoroditeljske porodice u Srbiji sociološka studija*", Institut za sociološka istraživanja Filozofskog fakulteta u Beogradu

Bobic Mirjana (2014), [Specific \(Blocked\) Post-socialist Union Transformation in Serbia. Sociologija i prostor: časopis za istraživanje prostornoga i sociokulturnog razvoja, Vol. 52 No. 2 \(199\)](#), str. 207-225

- Stanojević Dragan (2015) Oblikovanje novog očinstva kroz prakse očeva u Srbiji Institut za sociološka istraživanja Filozofskog fakulteta u Beogradu [uvidok.rcub.bg.ac.rs](http://nardus.mpn.gov.rs/handle/123456789/4656)
<http://nardus.mpn.gov.rs/handle/123456789/4656>
- Чикић Јована (2018): [Породична газдинства на раскршћу: изазови и могућности биолошке, економске и социјалне репродукције](#), Универзитет у Новом Саду, Филозофски факултет
- Tomanović Smiljka (2014) „[Families in Serbia within the context of domestication of everyday life](#)” in: 1989-2014: Twenty-five Years After. What has happened to the Societies in Central and Southeast Europe since the Fall of the Iron Curtain? International Conference Department of Sociology, University of Graz September 18-20 2014
- Verica Pavić-Zentner (2015):- Experts on Gender Roles in Families: Action Research Approach in: ur. Petrović-Trifunović, Milutinović.Bojanić, Pudar-Dražko: *MIND THE GAP(S): Family, socialization and gender*, Institute for Philosophy and Social Theory, University of Belgrade Center for Ethics, Law and Applied Philosophy str. 64-80

3. Miletić-Stepanović, Vesna (2006): *Nasilje nad ženama u Srbiji na razmeđi milenijuma*, Institut za sociološka istraživanja Filozofskog fakulteta u Beogradu, Beograd
Citirano u:

- Devedžić, Mirjana (2006) [Rodne \(ne\) jednakosti iz demografske perspektive](#) ([Gender inequalities from the demographic perspective](#)), *Stanovništvo*, god. XLIV, стр. 65-87
- Аритоновић Ивана (2009): Друштвени положај жена у Србији у доба Краљевине Југославије, БАШТИНА, Приштина – Лепосавић, св. 27, стр 233-257

2 puta naveden

- М R Marković - 2015 [Uloge u vršnjačkom nasilju i školski uspeh učenika](#), Univerzitet u Beogradu, Filozofski fakultet, Odeljenje za pedagogiju, doktorska disertacija, - uvidok.rcub.bg.ac.rs <https://fedorabg.bg.ac.rs/fedora/get/o:10124/bdef:Content/download>
- Аритоновић, Ивана (2009): Подела рада у породицама интерно расељених лица ([Labour division with the families of internally displaced people](#)) - Баштина, Приштина – Лепосавић св. 26 319-333 scindeks.ceon.rs <https://scindeks-clanci.ceon.rs/data/pdf/0353-9008/2009/0353-90080926319A.pdf>

3 пута наведен

- Dragišić-Labaš, Slađana (2016): “[Women in alcoholic partnerships: Victimized and stigmatized](#)” *Sociološki pregled*, vol. 50, br. 1, стр. 41-58- scindeks.ceon.rs

2 puta naveden

4. Rajković Lj, Miletić-Stepanović V. (2010): Family and social development: Between the risk and the capital. *Glasnik Srpskog geografskog društva*, 90(3):257-279.

цитрано у

- Antović, Aleksandra (2016) [Predikcija i prevencija femicida u nasilnim partnerskim odnosima-forenzička studija](#), Univerzitet u Nišu, Medicinski fakultet doktorska disertacija, <http://nardus.mpn.gov.rs/bitstream/handle/123456789/7087/Disertacija6455.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

5. Miletić-Stepanović, Vesna. 2008. Regionalni razvoj i porodična retradicionalizacija u Srbiji početkom XXI veka. U: Vujović, Sreten (ur.) *Društvo rizika: promene, nejednakosti i socijalni problemi u današnjoj Srbiji*. Beograd: Institut za sociološka istraživanja Filozofskog fakulteta u Beogradu. стр. 395-409

- Чикић, Јована (2018) [Породична газдинства на раскршћу: изазови и могућности биолошке, економске и социјалне репродукције](#), Универзитет у Новом САду, Филозофски факултет

https://www.researchgate.net/profile/Jovana_Cikic/publication/323309543_PORODICNA_GAZDINSTVA_NA_RASKRSCU_izazovi_i_mogucnosti_bioloske_ekonomske_i_socijalne_reprodukcije/links/5a8e6fcca6fdcc808c0f461a/PORODICNA-GAZDINSTVA-NA-RASKRSCU-izazovi-i-mogucnosti-bioloske-ekonomske-i-socijalne-reprodukcije.pdf

6. Miletić-Stepanović, Vesna (2004): „Nasilje nad ženama u porodici u Srbiji“, u: ur. Marina Blagojević: *Mapiranje mizoginije u Srbiji: diskursi i prakse, drugi toma*, AŽIN, Beograd, стр. 529-542, ISBN 86-83371-06-9

цитрано у:

- Tomanović Smiljka (2014): “Families in Serbia within the context of domestification of everyday life”. “1989-2014: Twenty-five Years After. What has happened to the Societies in Central and Southeast Europe since the Fall of the Iron Curtain? International Conference Department of Sociology, University of Graz September 18-20 2014” https://static.uni-graz.at/fileadmin/veranstaltungen/twenty-five-years-after/presentations/Stomanovic_Families_in_Serbia_Graz_Sept_2014.pdf

5. ЗАКЉУЧАК И ПРЕДЛОГ КОМИСИЈЕ

На основу детаљног увида у поднету документацију, као и анализе научно-истраживачког, педагошког и стручног рада јединог пријављеног кандидата, др Весне Милетић-Степановић, Комисија доноси следећи закључак:

Кандидаткиња испуњава све законом прописане услове (Закон о високом образовању, Статут Универзитета у Београду, Критеријуми за стицање звања наставника на Универзитету у Београду и Статут Географског факултета у Београду) за избор у звање ВАНРЕДНОГ ПРОФЕСОРА, јер има следећа постигнућа:

- Објавила три научне монографије
- Педагошки рад кандидаткиње позитивно је оцењен
- Поседује четрнаестогодишње искуство у настави на Географском факултету у Београду:
  - после избора у звање асистента, држала је вежбе из десет предмета уже научне области Социологија на свим катедрама Географског факултета
  - после избора у звање доцента, преузела на наставу на пет предмета на основним и мастер студијама.
- Објавила је радове који показују виши коефицијент компететности од прописаног за избор у звање ванредног професора
- Од почетка универзитетске каријере до објављивања конкурса за избор, објавила је 57 научних радова. Библиографске референце и анализа радова показују да је др Весна Милетић-Степановић у досадашњем ангажовању показала склоност и способност за научно-истраживачки и наставни рад из предметне уже научне области.
- После избора у звање доцента 2012. године објавила је 31 научни рад.
- После реизбора 2017. година објавила једну монографију и три научна рада.
- Хетероцитираност износи 24 јединице
- Скоро двадесет пет година, преко ангажовања на пројекту Министарста науке, налази се у директној вези да научном социолошком базом - Институтом за социолошка истраживања Филозофског факултета у Београду, што омогућава континуирано обогаћивање и иновирање садржаја наставе најновијим резултатима социолошких истраживања.

Током целокупног научно-истраживачког рада, кандидаткиња је показала свестраност ангажовања, прилагодивши рад анализи односа између социологије и географије, врло вешто комбинујући просторно осетљиву анализу друштва и социјално осетљиву анализу простора.

У свом досадашњем научно-истраживачком раду, посветила се креирању иновативног теоријско интерпретативног оквира, тако да је оригиналним интерпретацијама и коришћењем социолошке маште, развила тумачење просторних феномена из шире, хуманистичке и социолошке преспективе, у смислу артикулације примене социолошке имагинације на просторне феномене. Просторна димензија проучавања друштва је неизоставна, основна оса теоријских концепата и анализе већине радова кандидаткиње. На тај начин, кандидаткиња је изградила свој оригиналан научни стил и препознатљив начин интерпретације социо-просторних феномена.

Предмет проучавања објављених радова дефинисала тако да је обухваћена широка и адекватна научно-истраживачка палета, која има велики значај у социјално осетљивој анализи појава и промена у простору савременог друштва Србије. Научно-истраживачког палета се креће у оквирима социологије просторног планирања, планирања социјалног развоја, преко родних студија, социологије туризма и примене социолошких теоријско-методолошких поставки на анализу животне средине. У научно-истраживачком раду, кандидаткиња се посветила и проучавању релевантне литературе из области просторног планирања, пре свега анализи просторних планова и релевантних докумената, али и теоријских радова, чиме је постигла висок ниво компетентности.

Кандидаткиња доц др Весна Милетић-Степановић је, ПОСЛЕ ИЗБОРА У ЗВАЊЕ ДОЦЕНТА објавила радове следеће структуре:

- два рада у тематском зборнику међународног значаја (M14),
- два рада у часопису међународног значаја верификованог посебном одлуком (M24),

- петнаест радова са међународног скупа (M33)
- шест радова са међународног скупа штампаних у изводу (M34)
- један рад у тематском зборнику националног значаја (M 45)
- два рада у водећем часопису националног значаја (M51)
- три рада са скупа националног значаја (M63)

ПОСЛЕ РЕИЗБОРА У ЗВАЊЕ ДОЦЕНТА објавила радове следеће структуре:

- једну научну монографију M14
- три рада са међународног скупа M33

О научно-стручном опусу др Весне Милетић-Степановић сведочи **57 објављених референце**, самостално или у сарадњи са другим ауторима, који граде висок ниво њене компетентности.

Комисија је након детаљног проучавања објављених научних и стручних радова др Весне Милетић Степановић после избора у звање доцента на Географском факултету Универзитета у Београду, 2012. године, и после реизбора 2017. године, као и на основу сазнања о активностима кандидаткиње везаним за универзитетску наставу, закључила да, сходно Закону о високом образовању Републике Србије и нормативним актима Географског факултета, као и академским нормама, др ВЕСНА МИЛЕТИЋ-СТЕПАНОВИЋ, доцент Географског факултета Универзитета у Београду, **испуњава услове за избор у звање ванредног професора за ужу научну област Социологија на Географском факултету-Универзитета у Београду.**

Комисија има част и задовољство да предложи Изборном већу Географског факултета Универзитета у Београду да доцента др Весну Милетић-Степановић изабере у звање **ВАНРЕДНОГ ПРОФЕСОРА** за ужу научну област **Социологија** на Географском факултету Универзитета у Београду.

Београду.
23.04.2019. године

КОМИСИЈА

др Љубица Рајковић, редовна професорка
Географског факултета Универзитета у Београду

др Мирјана Бобић, редовна професорка
Филозофског факултета Универзитета у Београду

др Владимир Илић, редовни професор
Филозофског факултета Универзитета у Београду

Г) ГРУПАЦИЈА ДРУШТВЕНО-ХУМАНИСТИЧКИХ НАУКА

**С А Ж Е Т А К
РЕФЕРАТА КОМИСИЈЕ О ПРИЈАВЉЕНИМ
КАНДИДАТИМА ЗА ИЗБОР У ЗВАЊЕ
I - О КОНКУРСУ**

Назив факултета: Географски факултет Универзитета у Београду
Ужа научна, односно уметничка област: СОЦИОЛОГИЈА
Број кандидата који се бирају: 1
Број пријављених кандидата: 1
Имена пријављених кандидата: др Весна Милетић – Степановић

II - О КАНДИДАТУ

1) - Основни биографски подаци

- Име, средње име и презиме: Весна Б. Милетић-Степановић
- Датум и место рођења: 15.05.1965. Београд
- Установа где је запослен: Географски факултет Универзитета у Београду
- Звање/радно место: доцент
- Научна област: Социологија

2) - Стручна биографија, дипломе и звања

Основне студије:

- Назив установе: Филозофски факултет, Одељење за социологију
- Место и година завршетка: Београд, 1991

Магистеријум:

- Назив установе: Филозофски факултет, Одељење за социологију
- Место и година завршетка: Београд, 2004
- Ужа научна, односно уметничка област: Социологија

Докторат:

- Назив установе: Филозофски факултет, Одељење за социологију
- Место и година одбране: Београд, 2009
- Наслов дисертације: Проширена породица у Србији. Модернизација породице и социјална трансформација у Србији између два миленијума
- Ужа научна, односно уметничка област: Социологија

Досадашњи избори у наставна и научна звања:

Истраживач приправник 1995. године, Институт за социолошка истраживања Филозофског факултета у Београду

Истраживач сарадник 1996. године, Институт за социолошка истраживања Филозофског факултета у Београду

Избор у звање асистента 2005. године на Географском факултету у Београду, за ужу научну област Социологија

Реизбор у звање асистента 2009. године на Географском факултету у Београду, за ужу научну област Социологија

Избор у звање доцента 2012. године на Географском факултету у Београду, за ужу научну област Социологија

Реизбор у Избор у звање доцента 2017. године на Географском факултету у Београду, за ужу научну област Социологија

Објављени радови.

ВРСТЕ И ВРЕДНОСТИ НАУЧНОИСТРАЖИВАЧКИХ РЕЗУЛТАТА

Врста индикатора	Ознака	Коефицијент	Број радова	Укупан број бодова
Научна монографија	М 14	5	1	5
Рад у тематском зборнику међународног значаја	М 14	4	2	8
Рад у часопису међународног значаја верификованог посебном одлуком	М24	4	2	8
Рад у водећем часопису националног значаја	М 51	3	2	6
Рад саопштен на скупу националног значаја штампан у целини	М63	1	3	3
Рад у тематском зборнику националног значаја	М 45	1,5	1	1,5
Саопштење са скупа међународног значаја штампано у целини	М33	1	18	18
Саопштење са скупа међународног значаја штампано изводу	М34	0,5	6	3
Укупно			35	52,5

6. Минимални услови у области научно-истраживачког рада за избор у звање ванредног професора у пољу друштвено-хуманистичких наука

Испуњени услови за избор у звање доцента	
УСЛОВИ ЗА ПРВИ ИЗБОР У ЗВАЊЕ ВАНРЕДНОГ ПРОФЕСОРА	
Одобрен и објављен универзитетски уџбеник за предмет из студијског програма факултета, односно универзитета или научна монографија (са ISBN бројем) из научне области за коју се бира, у периоду од избора у претходно звање.	Miletić-Stepanović, Vesna (2019): <i>Protivrečnosti socio-prostornog razvoja Beograda: retradicionalizacija porodice kao poluperiferni urbani habitus</i>, Univerzitet u Beogradu - Geografski fakultet, str. 217 ISBN 978-86-6283-072-2
Објављена два рада из категорије М20 или пет радова из категорије М51 у периоду од последњег избора у звање из научне области за коју се бира. Радови у категоријама М22 М23 и М24 могу бити замењени са радовима М41, М42 и М11-М13, а радови у категоријама М23 и М24 и са радовима у категорији М41, М42 и М11-М14. Два рада М 14 Два рада М24	1. Милетић-Степановић Весна (2014) „Ризици одрживог социопросторног развоја Србија на полупериферији светског капитализма“, у: Наука и глобализација, Зборник радова са научног скупа Универзитет у Источном Сарајеву, Филозофски факултет Пале, 17-19 мај, књ. 8 том 3, стр 449-466, ISBN 978-99938-47-61-8, COBISS.RS-ID 4281880 DOI 10.7251/NSFF1408449M (M14) 2. Милетић-Степановић Весна (2015) „Противуречности друштвеног положаја жена у Србији: грађанке или жртве породичног насиља“, у Зборник радова са научног скупа Наука и слобода, Посебна издања; Универзитет у Источном Сарајеву, Филозофски факултет Пале, том 2/1 (стр. 317-335) ISBN 978-99938-47-67-0, COBISS.RS-ID 5016856 DOI: 10.7251/ZRNSFFPO915317M M 14 1. Rajković, Ljubica, <u>Miletić-Stepanović, Vesna</u>. (2015) “Status conditionality of cultural spending and tourist motivation in Serbian Society” (example of analysis of traveling abroad) International Scientific Conference GEOBALCANICA 2015, Socio economic geography; Teaching & Education in Geography (pp 519-526) link: http://geobalcanica.org/conferences/2015/proceedings, Скопље, Македонија (ЕРИХ листа) UDC: 338.486.2:005(497.115) DOI: http://dx.doi.org/10.18509/GBP.2015.66 M24 2. Rajković, Ljubica, <u>Miletić-Stepanović, Vesna</u> (2012) „Социологија и географија у делима Јована Цвијића“ Социолошки преглед, god XLVI (2012), бр. 1, стр. 157-180 Посебно издање Сто година социологије у Србији ISSN 0085-6320 = COBISS.SR-ID 932111 UDK 316:314.72(497.11) M24

Два рада М 51	1. Rajković, Ljubica, <u>Miletić-Stepanović, Vesna</u> (2011) „Неповољан статус социологије у настави и образовању географа као фактор нарушавања интердисциплинарности“ Нова српска политичка мисао, vol. XIX, Посебно издање Образовање у транзицији, Београд, по. 2 (2011), стр. 281-290, УДК: 317.014.378 (497.11) (М51) 2. Rajković, Ljubica, <u>Miletić-Stepanović, Vesna</u> (2014) Патрилинеарна традиционална породица – примери Србије и Бугарске, (PATRILINEAL TRADITIONAL FAMILY - EXAMPLES OF SERBIA AND BULGARIA), Гласник српског географског друштва“, свеска XCIV-Број 3, Београд, стр 83-116 ISSN 0350-3593 COBISS.SR-ID 7793922 UDK 314.6(497.11)(497.2) DOI: 10.2298/GSGD1403083R (М51)
Један рад са међународног научног скупа објављен у целини категорије М31 или М33. 18 радова М33	1 <u>Miletić-Stepanović, Vesna</u>, Rajković, Ljubica (2011) „Rodni ženski rizici kao prepreka ostvarivanja evropskog socijalnog modela“, u ur. Gnјato, Rajko Treći kongres srpskih geografa sa međunarodnim učešćem, Geografsko društvo RS, PMF, Banja Luka, str. 567-579, ISBN 978-99955—719-1-7 (Географско друштво РС) М 33 2. Rajković, Ljubica, <u>Miletić-Stepanović, Vesna</u> (2011) „Socio-ekonomska isklјučenost sela iz procesa evropskih integracija“, u ur. Gnјato, Rajko Treći kongres srpskih geografa sa međunarodnim učešćem, Geografsko društvo RS, PMF, Banja Luka, str. 553-565, ISBN 978-99955—719-1-7 (Географско друштво РС) М 33 3 Rajković, Ljubica, <u>Miletić-Stepanović, Vesna</u> (2012) „Положај пољопривредних домаћинстава у централној Србији“ у: Зборник радова књ. 13, Ресурси и безбедност југоисточне Европе, коауторство Београд: Центар за стратешка истраживања националне безбедности – ЦЕСНА Б, стр. 188-201, ISBN 978-86-85985-20-1 COBISS.SR-ID 192171532 (Рад са научне конференције са међународним учешћем штампан у целини Ресурси и безбедност југоисточне Европе, у организацији Центра за стратешка истраживања националне безбедности – ЦЕСНА Б, одржане 4-5. јула 2012. у Дивчибаре) (М33) 4 <u>Miletić-Stepanović, Vesna</u>, Rajković, Ljubica (2012) „Противуречности постсоцијалистичког развоја града Београда: стамбена беда поред модерне обилазнице око Београда код Стражевице“ у: Локална самоуправа у планирању и уређењу простора и насеља Градови у XXI веку, Чајетина, март 2012. (Рад са међународног научног скупа штампан у целини Локална самоуправа у планирању и уређењу простора и насеља, Асоцијација просторних планера Србије и Универзитет у Београду Географски факултет, Министарство животне средине, рударства и просторног планирања, СО Чајетина, Скупштина града Ужица, стр. 493-500.

ISSN 978-86-82657-97-2
COBISS.SR-ID 189609228
(M33)

5 Rajković, Ljubica, Miletić-Stepanović, Vesna (2012)
„Потенцијали и ограничења развоја сеоског туризма у
општини Кнић“ у: Проблеми и изазови савремене географске
науке и наставе, Копаоник (Брзеће), децембар 2011., стр. 679-
689

(Рад са међународног научног скупа штампан у целини)
Проблеми и изазови савремене географске науке и наставе,
Београд, 2012, организатор: Географски факултет Универзитет
у Београду.

ISSN 978-86-82657-98-9
COBISS.SR - ID 190003468
(M33)

6. Милетић Степановић, Весна, Рајковић Љубица (2012)
„Утицај планирања и уређења коридора Ниш-граница
Републике Македоније на социјални развој: ризици кашњења у
изградњи“ (коауторство) у: Проблеми и изазови савремене
географске науке и наставе, Копаоник (Брзеће), децембар
2011., стр. 555-565

(Рад са међународног научног скупа штампан у целини)
Проблеми и изазови савремене географске науке и наставе,
Београд, 2012, организатор: Географски факултет Универзитет
у Београду.

ISSN 978-86-82657-98-9
COBISS.SR - ID 190003468
(M33)

7. Милетић Степановић, Весна, Рајковић Љубица (2013)
„Социјални развој, еколошка свест и социјални капитал на
примеру грађана Београда“ у: Зборник радова Планска и
нормативна заштита простора и животне средине“,
коауторство књ. 2, Београд: Асоцијација просторних планера
Србије Универзитет у Београду – Географски факултет, стр.
503-520,

ISBN 978-86-6283-006-7 (APPS)
COBISS.RS-ID 197579276

(Рад са седмог научно-стручног скупа са међународним
учешћем штампан у целини Планска и нормативна заштита
простора и животне средине у организацији Асоцијације
просторних планера Србије, одржаног 4-6 априла 2013.,
Суботица-Палић)

(M33)

8 Рајковић Љубица, Милетић Степановић, Весна, (2014)

„Могућности и тешкоће ефикасног управљања
пољопривредним земљиштем у централној Србији“,
коауторство у: Зборник радова: Локална самоуправа у
планирању и уређењу простора и насеља, Београд:
Асоцијација просторних планера Србије Универзитет у
Београду Географски факултет, Републичка агенција за
просторно планирање, стр. 283-294.

ISBN 978-86-6283-013-5 (АППС)
COBISS.RS-ID 206336012

(Рад са научно-стручног скупа са међународним учешћем
Локална самоуправа у планирању и уређењу простора и
насеља, одржаног у Чајетини, априла 2014. године)

(M33)

9. Милетић Степановић, Весна, Рајковић Љубица (2014)
„Социјално одговорно управљање земљиштем на територији
недовољно развијених подручја Србије“, коауторство : Зборник
радова: Локална самоуправа у планирању и уређењу простора
и насеља, Београд: Асоцијација просторних планера Србије
Универзитет у Београду Географски факултет, Републичка
агенција за просторно планирање, стр. 241-252.
ISBN 978-86-6283-013-5 (АППС)
COBISS.RS-ID 206336012

(M33)

10. Miletić Stepanović Vesna, Rajković Ljubica (2015) „Proširena
porodica u Srbiji između nacionalnog obrasca svakodnevnog života
i modernosti: porodica između nacionalnog i globalnog“
koautorstvo u: Srbija na putu ka Evropskoj uniji, Kopaonik 30. i 31.
januar 2015., Zbornik radova CESNA B, knjiga 16, Naučna
konferencija sa međunarodnim učešćem – MAK 2015. Str. 329-338
ISBN 978-86-85985-25-6
COBISS.RS-ID 212866316

(M33)

11. Rajković Ljubica, Miletić-Stepanović Vesna (2015) „
Klimatske promene i politika čistog razvoja u društvu Srbije“,
Zbornik: Planska i normativna zaštita prostora i životne sredine,
Asocijacija prostornih planera Srbije, Univerzitet u Beogradu –
Geografski fakultet, str. 137-148
ISBN 978-86-6283-023-4 (APPS)
COBISS.SR-ID 214347788

(Рад са научно-стручног скупа са међународним учешћем:
Планска и нормативна заштита простора и животне средине,
одржаног на Палићу – Суботица, 16, 17. и 18.04.2015.)

(M33)

12. Miletić-Stepanović Vesna, Rajković Ljubica (2015) „Glokalne
strategije upravljanja klimatskim rizicima u Beogradu“
(koautorstvo), Zbornik radova: Planska i normativna zaštita
prostora i životne sredine, Asocijacija prostornih planera Srbije,
Univerzitet u Beogradu – Geografski fakultet, str. 581-584.
ISBN 978-86-6283-023-4 (APPS)
COBISS.SR-ID 214347788

(Рад са научно-стручног скупа са међународним учешћем:
Планска и нормативна заштита простора и животне средине,
одржаног на Палићу – Суботица, 16, 17. и 18.04.2015.)

(M33)

13. Милетић Степановић, Весна, Гачић Милица (2015)
„Анализа утицаја пресељења становника нехигијенских насеља
на социјални развој Београда“, међународна, Географски
факултет и Српско географско друштво, Достигнућа,
актуелности и изазови географске науке и праксе: поводом 150
година рођења Јована Цвијића, Србија, Копоник, 7-9 октобар,
Стеван Станковић
ISBN 978-86-6283-029-6
COBISS.SR-ID 217883404
М 33

14. Miletić Stepanović, Vesna, Rajković, Ljubica (2016)

	PROSTORNI KAPACITET PREDŠKOLSKIH USTANOVA KAO POTENCIJAL LOKALNOG RAZVOJA MAKROREGIONALNIH CENTARA CENTRALNE SRBIJE u ur. Filipović, Šećerov:- Naučno stručni skup sa međunarodnim učešćem Lokalna samouprava u planiranju i uređenju prostora i naselja U SUSRET EVROPSKIM INTEGRACIJAMA Vršac, str-537-543 ISBN 978-86-6283-040-1 (APPS) COBISS.SR-ID 223802636 M 33 15. Rajković, Ljubica, <u>Miletić-Stepanović, Vesna</u> (2016) Evrointegracijski procesi u društvu srbije i usklađivanje nacionalnog zakonodavstva sa zakonodavstvom Evropske unije u oblasti klimatskih promena – u ur. Filipović, Šećerov: Naučno stručni skup sa međunarodnim učešćem Lokalna samouprava u planiranju i uređenju prostora i naselja – u susret evropskim integracijama Vršac, str. 109-116 ISBN 978-86-6283-040-1 (APPS) COBISS.SR-ID 223802636 M 33 16. Miletić-Stepanović, Vesna (2017): Koncept urbanih bašti kao alternativa neoliberalizaciji gradova, u Filipović, Šećerov, Dragičević, Radosavljević: Planska i normativna zaštita prostora i životne sredine, Subotica Asocijacija prostornih planera Srbije, Univerzitet u Beogradu – Geografski fakultet, str. 175-180 ISBN 978-86-6283-051-7 (APPS) COBISS.SR-ID 233392140 <u>17. Miletić-Stepanović, Vesna</u>, Rajković, Ljubica (2018): Rodna nejednakost i prostor, u Filipović, Šantić, Marić: Lokalna samouprava u planiranju i uređenju prostora i naselja: geneze i perspektive prostornog razvoja, Trebinje, Asocijacija prostornih planera Srbije, Univerzitet u Beogradu – Geografski fakultet, str. 597-606 ISBN 978-86-6283-061-6 (GF) COBISS.SR-ID 261349388 18. Rajković, Ljubica, <u>Miletić-Stepanović, Vesna</u>, (2018): Servisi podrške u lokalnoj zajednici za socijalnu i zdravstvenu zaštitu starih seoskih žitelja, u Filipović, Šantić, Marić: Lokalna samouprava u planiranju i uređenju prostora i naselja: geneze i perspective prostornog razvoja, Trebinje, Asocijacija prostornih planera Srbije, Univerzitet u Beogradu (et all) – Geografski fakultet, str. 613-618 ISBN 978-86-6283-061-6 (GF) COBISS.SR-ID 261349388
Један рад са научног скупа националног значаја објављен у целини категорије М61 или М63. Три рада М61	<u>1. Милетић-Степановић, Весна</u>, Рајковић, Љубица (2012) „Неравномерности социо-просторног развоја унутар Шумадијског округа“ у: Зборник радова: Златно зрно Шумадије, књ. XII, 29-30. јул 2012. године, Рача Крагујевачка, стр. 289-305 ISBN 978-86-85985-21-8 COBISS.SR-ID 192550668 М 61 2. Рајковић, Љубица, <u>Милетић-Степановић, Весна</u>, (2012) „Сеоска пољопривредна свакодневица у Шумадијском округу“ у: Зборник радова: Златно зрно Шумадије,

Хетероцираност према Google Scholar Citations https://scholar.google.com/citations 24 heterocirata	књ. XII, 29-30. јул 2012. Године, Рача Крагујевачка, стр. 461-472 ISBN 978-86-85985-21-8 COBISS.SR-ID 192550668 М 61 3. Miletić-Stepanović, Vesna (2013) Faith tourism in Serbia feminization and masculinization in Mirčeć Ivan, Fol Valeria: Cultural corridor VIA DIAGONALIS Cultural tourism without boundaries, 1. International Scientific Conference Cultural Corridor Via Diagonalis – Cultural Tourism Without Boundaries 03.10.2013 – 06.10.2013 South-west university „Neofit Rilski“, Blagoevgrad p. 156-167, ISSN/ISBN 978-954-300-128-6 М 61 Miletić-Stepanović, Vesna (2010) Traumatizacija odnosa u proširenoj porodici, u Milić, A, et al.: Vreme porodica. Sociološka studija o porodičnoj transformaciji u savremenoj Srbiji. Beograd: ISI FF i Čigoja Štampa Citirano u: 1.- Jarić, Isidora (2014): Positioning the experience of motherhood within the social network of family relationships (pozicioniranje iskustva materinstva unutar socijalne mreže porodičnih odnosa. Sociologija/Sociology: Journal of Sociology, vol. 56, br. 4, str. 458-473 tri puta citiran 4-Hughson Marina (2017) Muškarci u Srbiji: druga strana rodne ravnopravnosti, Institut za kriminološka i sociološka istraživanja http://www.iksi.ac.rs/izdanja/muskarci_u_srbiji.pdf Miletić-Stepanović, Vesna (2011) Proširena porodica u Srbiji, Čigoja štampa institut za sociološka istraživanja Filozofskog fakulteta u Beogradu Citirano u: 5-Bobić, Mirjana (2012): The Application of the Concept of Social Capital in Understanding Marriage and Family in Contemporary Serbia u ur. Cvetičanin, Birešev SOCIAL AND CULTURAL CAPITAL IN WESTERN BALKAN SOCIETIES, CENTRE FOR EMPIRICAL CULTURAL STUDIES OF SOUTH-EAST EUROPE THE INSTITUTE FOR PHILOSOPHY AND SOCIAL THEORY OF THE UNIVERSITY OF BELGRADE, Sven, Niš, str. 41-58 [PDF] cesk.org.rs citiran 2 puta 6-Tomanović S, Stanojević D. (2016) Postajanje roditeljem u Srbiji.

	Sociološko istraživanje tranzicije u roditeljstvo, Institut za sociološka istraživanja Filozofskog fakulteta u Beogradu 7-Tomanović S, (2016) Jednoroditeljske porodice u Srbiji sociološka studija", Institut za sociološka istraživanja Filozofskog fakulteta u Beogradu 8-Bobic Mirjana (2014), Specific (Blocked) Post-socialist Union Transformation in Serbia, Sociologija i prostor: časopis za istraživanje prostornoga i sociokulturnog razvoja, Vol. 52 No. 2 (199), str. 207-225 9-Stanojević Dragan (2015) Oblikovanje novog očinstva kroz prakse očeva u Srbiji Institut za sociološka istraživanja Filozofskog fakulteta u Beogradu uvidok.rcub.bg.ac.rs http://nardus.mpn.gov.rs/handle/123456789/4656 10-Чикић Јована (2018): Породична газдинства на раскрсћу: изазови и могућности биолошке, економске и социјалне репродукције, Универзитет у Новом Саду, Филозофски факултет 11-Tomanović Smiljka (2014) „Families in Serbia within the context of domestication of everyday life” in: 1989-2014: Twenty-five Years After. What has happened to the Societies in Central and Southeast Europe since the Fall of the Iron Curtain? International Conference Department of Sociology, University of Graz September 18-20 2014 12-Verica Pavić-Zentner (2015):- Experts on Gender Roles in Families: Action Research Approach in: ur. Petrović-Trifunović, Milutinović.Bojanić, Pudar-Dražko: MIND THE GAP(S): Family, socialization and gender, Institute for Philosophy and Social Theory, University of Belgrade Center for Ethics, Law and Applied Philosophy str. 64-8012 Miletić-Stepanović, Vesna (2006): Nasilje nad ženama u Srbiji na razmeđi m Citirano u: 13. Devedžić, Mirjana (2006) Rodne (ne) jednakosti iz demografske perspektive (Gender inequalities from the demographic perspective), Stanovništvo, god. XLIV, стр. 65-87 14 Аритоновић Ивана (2009): Друштвени положај жена у Србији у доба Краљевине Југославије, БАШТИНА, Приштина – Лепосавић, св. 27, стр 233-257 2 puta naveden 16 M R Marković - 2015 Uloge u vršnjačkom nasilju i školski uspeh učenika, Univerzitet u Beogradu, Filozofski fakultet, Odeljenje za pedagogiju, doktorska disertacija, - uvidok.rcub.bg.ac.rs https://fedorabg.bg.ac.rs/fedora/get/o:10124/bdef:Content/download 17 Аритоновић, Ивана (2009): Подела рада у породицама интерно расељених лица (Labour division with the families of internally displaced people) - Баштина, Приштина – Лепосавић св. 26 319-333 scindeks.ceon.rs https://scindeks-clanci.ceon.rs/data/pdf/0353-9008/2009/0353-

	90080926319A.pdf три пута наведен 20 Dragišić-Labaš, Slađana (2016): “Women in alcoholic partnerships: Victimized and stigmatized” Sociološki pregled, vol. 50, br. 1, str. 41-58- scindeks.ceon.rs Два пута наведен Rajković Lj, Miletić-Stepanović V. (2010): Family and social development: Between the risk and the capital. Glasnik Srpskog geografskog društva, 90(3):257-279. citirano u 22 Antović, Aleksandra (2016) Predikcija i prevencija femicida u nasilnim partnerskim odnosima- forenzička studija, Univerzitet u Nišu, Medicinski fakultet doktorska disertacija, http://nardus.mpn.gov.rs/bitstream/handle/123456789/7087/Disertacija6455.pdf?sequence=1&isAllowed=y Miletić-Stepanović, Vesna. 2008. Regionalni razvoj i porodična retradicionalizacija u Srbiji početkom XXI veka. U: Vujović, Sreten (ur.) Društvo rizika: promene, nejednakosti i socijalni problemi u današnjoj Srbiji. Beograd: Institut za sociološka istraživanja Filozofskog fakulteta u Beogradu. str. 395-409 Цитирано у: 23 Чикић, Јована (2018) Породична газдинства на раскршћу: изазови и могућности биолошке, економске и социјалне репродукције, Универзитет у Новом САду, Филозофски факултет https://www.researchgate.net/profile/Jovana_Cikic/publication/323309543_461a/PORODICNA-GAZDINSTVA-NA-RASKRSCU-izazovi-i-mogucnos Miletić-Stepanović, Vesna (2004): „Nasilje nad ženama u porodici u Srbiji“, u: ur. Marina Blagojević: Mapiranje mizoginije u Srbiji: diskursi i prakse, drugi toma, AŽIN, Beograd, str. 529-542, ISBN 86-83371-06-9 Цитирано у: 24 Tomanović Smiljka (2014): “Families in Serbia within the context of domestication of everyday life”. “1989-2014: Twenty-five Years After. What has happened to the Societies in Central and Southeast Europe since the Fall of the Iron Curtain? International Conference Department of Sociology, University of Graz September 18-20 2014 https://static.uni-graz.at/fileadmin/veranstaltungen/twenty-five-years-after/presentations/Stomanovic_Families_in_Serbia_Graz_Sept_2014.pdf
Оригинално стручно остварење или руковођење или учешће у <i>пројекту</i>.	Председник или члан уређивачког одбора научних часописа или зборника радова у земљи или иностранству. Председник или члан организационог или научног одбора на научним скуповима националног или међународног нивоа. Председник или члан комисија за израду завршних Радова на академским мастер или докторским студијама. Члан комисије за оцену и одбрану докторске дисертације,

	кандидаткиња Драгана Николић назив дисертације „УЛОГА И ЗНАЧАЈ ВЕЛИКИХ ПРИВРЕДНИХ СИСТЕМА НА РАЗВОЈ ЛОКАЛНЕ ЗАЈЕДНИЦЕ – НА ПРИМЕРУ ГРАДА БОРА“, пријављења маја 2016, ментор проф др Дејан Шабић 4. Руководилац или сарадник на домаћим и међународним научним пројектима. До расписивања овог конкурса, кандидаткиња је током 24 године укључена у пројекте Института за социолошка истраживања Филозофског факултета у Београду од 1995-2000. године као истраживач на пројекту „Србија у компаративној социолошкој перспективи“, под руководством проф др Марије Богдановић, проф др Анђелке Милић и проф др Силвана Болчића. Део резултата овог пројекта користила је за израду свог магистарског рада. Од 2001-2004. године истраживач на пројекту „Трансформацијске стратегије друштвених група у Србији“, под руководством проф др Анђелке Милић. Део резултата овог пројекта користила је за израду своје докторке дисертације. Од 2006. до 2010. године је истраживач на пројекту „Друштвени актери и друштвене промене у Србији 1990-2010“, руководиоца проф др Младен Лазић, подпројекат Трансформација породице“ под руководством проф др Анђелке Милић. Од 2011. године до данас на пројекту „Изазови нове друштвене интеграције у Србији – изазови и актери“, под руководством проф др Младена Лазића. на два подпројекта: Структуралне и промене делатног потенцијала на породичном и индивидуалном нивоу, Карактеристике територијалног капитала у Србији – структурни и делатни потенцијал локалног развоја.
Искуство у педагошком раду са студентима, односно, од стране високошколске установе позитивно оцењено приступно предавање из области за коју се бира, уколико нема педагошко искуство.	Колегиница има 14 година искуства у раду са студентима – 7 година као асистент, и 7 година као доцент. У оквиру оцена резултата образовног и педагошког рада, успела је да подигне наставу Социологије на Географском факултету на виши ниво, и у њу унесе савремене теорије, емпиријска сазнања и научне поступке, као и савремене принципе педагошког рада са студентима. Доста времена је било потребно уложити у формирање потпуно нових курсева, посебно на предметима Планирање социјалног развоја, Социологија за просторне планере, Социологија и геопростор, Социологија туризма, као и на предмету Процена утицаја на социјални развој, сасвим новом предмету на мастер студијама. У томе је била веома успешна, тако да је настава из области социологије на овом Факултету добила на квалитету. Колегиница одржава наставу редовно и према наставном плану, а свом предавачком послу приступа посвећено и одговорно. Са студентима остварује добру комуникацију и успешну сарадњу. Као асистент, од 2005. године, ангажована је на десет наставних предмета на свим катедрама Географског факултета. Осим рада на самој реализацији поменутих предмета, активно је учествовала

	у конституисању плана и програма наставе Социологије на Географском факултету, како на формирању наставних планова и програма курсева, тако и на увођењу нових метода наставе. Реч је следећим предметима. I Основне студије: СТУДИЈСКА ГРУПА ДЕМОГРАФИЈА: Социологија I година, - обавезан предмет, Проблеми социјалног развоја: I година, изборни предмет, Породица и домаћинство: II година, - изборни предмет, Родност и становништво: IV година- изборни предмет. СТУДИЈСКА ГРУПА ГЕОГРАФИЈА Социологија: I година, - изборни предмет , СТУДИЈСКА ГРУПА ПРОСТОРНО ПЛАНИРАЊЕ Социологија I, - изборни предмет, Планирање социјалног развоја: II година, обавезан предмет СТУДИЈСКА ГРУПА ГЕОПРОСТОРНЕ ОСНОВЕ ЗАШТИТЕ ЖИВОТЕ СРЕДИНЕ Социологија I година, - изборни предмет, СТУДИЈСКА ГРУПА ТУРИЗМОЛОГИЈА Социологија туризма: I година II Мастер студије: СТУДИЈСКА ГРУПА ПРОСТОРНО ПЛАНИРАЊЕ Друштвени актери и промене у простору. Године 2008. у оквиру размене предавача, на позив проф др Анђелке Милић, одржала је предавање на Филозофском факултету у Београду – Одељење за социологију, на курсу IV године „Друштвене групе и заједнице“ на тему “Проширена породица у Србији“. Као доцент, од 2012 године, реализује наставу на следећим студијским групама и предметима: <u>ОСНОВНЕ СТУДИЈЕ:</u> СТУДИЈСКА ГРУПА ПРОСТОРНО ПЛАНИРАЊЕ Социологија I година, изборни предмет, Планирање социјалног развоја: II година, - обавезан предмет, СТУДИЈСКА ГРУПА ДЕМОГРАФИЈА Родност и становништво: IV година, изборни предмет. СТУДИЈСКА ГРУПА ГЕОПРОСТОРНЕ ОСНОВЕ ЗАШТИТЕ ЖИВОТЕ СРЕДИНЕ Социологија и геопростор, I година, - изборни предмет, СТУДИЈСКА ГРУПА ТУРИЗМОЛОГИЈА Социологија туризма: I година, обавезан предмет <u>МАСТЕР СТУДИЈЕ:</u> СТУДИЈСКА ГРУПА ПРОСТОРНО ПЛАНИРАЊЕ Процена утицаја на социјални развој Иницирала је, уз подршку Катедре за просторно планирање, увођење у наставу предмета Процена утицаја на социјални развој, и тако у наставу унела најсавременија достигнућа у просторном планирању. Током свог самосталног наставног рада, кандидаткиња изводи и предавања и вежбе без асистента, чиме још више доприноси продубљивању и проширивању релевантних садржаја. Један од важних елемената наставног рада кандидаткиње је стална и директна веза да научном социолошком базом - Институтом за социолошка истраживања Филозофског факултета у Београду, чиме омогућава континуирано обогаћивање и иновирање садржаја наставе најновијим резултатима социолошких истраживања. На тај начин, наставу Социологије на Географском факултету подигла

		је на висок ниво, у њу увела темељна савремена сазнања и научне поступке, као и принципе педагошког рада са студентима. Поред редовне наставе утврђене планом и програмом, сваке године иновира садржаје, дајући студентима могућности да се квалификују у још једној значајној делатности за њихов професионални позив и образовно напредовање На вишим нивоима студија, кандидаткиња развија индивидуализовани приступ рада са студентима, што има позитиван утицај на развој теоријских концепата и методолошких приступа студената. Подстиче се активно учествовање студената у настави, самосталност, критичко и аутономно мишљење. Свесрдно се посветила емпиријском истраживању код нас занемарених појава и група, а које су конципиране тако да осветљавају проблеме посвећене анализи односа између социологије и географије и географских дисциплина које се изучавају на Географском факултету. На тај начин, кандидаткиња је уложила напор, како у смислу ширења, тако и у смислу прилагођавања своје научно-истраживачке палете потребама повезивања социологије и географије, чине је достигла висок ниво компетентности пре свега у области социологије просторног планирање, социјалног развоја, али и родности, социологије туризма, социолошке анализе заштите животне средине.
Позитивна оцена педагошког рада (ако га је било) добијена у студентским анкетама током целокупног протеклог изборног периода		У целокупном стажу у настави на Географском факултету, кандидаткиња доц др Весна Милетић-Степановић је добијала позитивне оцене на студентским анкетама (најчешће између 4 и 5). Основне студије: Социологија - укупна просечна оцена је 4,88, Планирање социјалног развоја - оцена 4,73, Родност и становништво - оцена 4,70, , Социологија и геопростор - оцена 4,24, Социологија туризма - оцена 4,11. Мастер студије: Процена утицаја на социјални развој – просечна оцена 4,63
ИЗБОРНИ УСЛОВИ (минимално 2 од 3 услова)	Ближе одреднице (најмање по једна из 2 изборна услова)	
1. Стручно-професионални допринос	Председник или члан уређивачког одбора научних часописа или зборника радова у земљи или иностранству. Председник или члан организационог или научног одбора на научним скуповима националног или међународног нивоа. Председник или члан комисија за израду	Члан комисије за оцену и одбрану докторске дисертације, кандидаткиња Драгана Николић назив дисертације

	завршних радова на академским мастер или докторским студијама. Руководилац или сарадник на домаћим и међународним научним пројектима.	„УЛОГА И ЗНАЧАЈ ВЕЛИКИХ ПРИВРЕДНИХ СИСТЕМА НА РАЗВОЈ ЛОКАЛНЕ ЗАЈЕДНИЦЕ – НА ПРИМЕРУ ГРАДА БОРА“, пријављења маја 2016, ментор проф др Дејан Шабић Током 24 године укључена у пројекте Института за социолошка истраживања Филозофског факултета у Београду од 1995-2000. године као истраживач на пројекту „Србија у компаративној социолошкој перспективи”, Од 2001-2004. године истраживач на пројекту „Трансформацијске стратегије друштвених група у Србији”, Од 2006.до 2010. године је истраживач на пројекту „Друштвени актери и друштвене промене у Србији 1990-2010“, руководиоца проф др Младен Лазић, подпројекат Трансформација породице“ под руководством проф др Анђелке Милић. Од 2011. године до данас на пројекту „Изазови нове друштвене интеграције у Србији – изазови и актери“, под руководством проф др Младена Лазића.на два подпројекта: - Структуралне и промене делатног потенцијала на породичном и индивидуалном нивоу, - Карактеристике територијалног капитала у Србији – структурни и делатни потенцијал локалног развоја.
<u>2. Допринос академској и широј заједници</u>	Чланство у страним или домаћим академијама наука, чланство у стручним или научним асоцијацијама у које се члан бира. Председник или члан органа управљања, стручног органа или комисија на факултету или универзитету у земљи или иностранству. Члан националног савета, стручног, законодавног или другог органа и комисије министарстава. Учешће у наставним активностима ван студијских програма (перманентно образовање, курсеви у организацији професионалних удружења и институција, програми едукације наставника) или у	

	активностима популаризације науке. Домаће или међународне награде и признања у развоју образовања или науке.	
3. Сарадња са другим високошколским, научно-истраживачким установама, односно установама културе или уметности у земљи и иностранству	Руковођење или учешће у међународним научним или стручним пројектима и студијама Радно ангажовање у настави или комисијама на другим високошколским или научноистраживачким институцијама у земљи или иностранству, или звање гостујућег професора или истраживача. Руковођење радом или чланство у органу или професионалном удружењу или организацији националног или међународног нивоа. Учешће у програмима размене наставника и студената. Учешће у изради и спровођењу заједничких студијских програма Предавања по позиву на универзитетима у земљи или иностранству.	1. International Scientific Conference GEOBALCANICA 2015, Socio economic geography; Teaching & Education in Geography, Geobalcanica Society 2. Cultural corridor VIA DIAGONALIS Cultural tourism without boundaries, South-west university „Neofit Rilski“, Blagoevgrad 3-6. 10.. 2013 Чланица је Српског социолошког друштва, Секције за феминистичка истраживања и критичке студије маскулинитета. Чланица је Катедре за просторно планирање Географског факултета у Београду, као и Института за просторно планирање, Демографију, Геопросторне основе животне средине и Туризмологију Географског факултета у Београду. Остварује дугу сарадњу са Институтом за социолошка истраживања Филозофског факултета у Београду. Рецензент у часопису Темида Године 2008. у оквиру размене предавача, на позив проф др Анђелке Милић, одржала је предавање на Филозофском факултет у Београду – Одељење за социологију, на курсу IV године „Друштвене групе и заједнице“ на тему “Проширена породица у Србији“.

III - ЗАКЉУЧНО МИШЉЕЊЕ И ПРЕДЛОГ КОМИСИЈЕ

Комисија је након детаљног проучавања објављених научних и стручних радова др Весне Милетић Степановић, доцента на Географском факултету Универзитета у Београду, као и на основу сазнања о активностима кандидаткиње везаним за универзитетску наставу, закључила да, сходно Закону о високом образовању Републике Србије и нормативним актима Географског факултета, као и академским нормама, др ВЕСНА МИЛЕТИЋ-СТЕПАНОВИЋ, доцент Географског факултета Универзитета у Београду, испуњава услове за избор у звање ВАНРЕДНОГ ПРОФЕСОРА за ужу научну област **СОЦИОЛОГИЈА** на Универзитету у Београду - Географском факултету, јер су се за то стекли сви услови.

Место и датум:

Београд,

23. 04. 2019. године

_____
др Љубица Рајковић, редовна професорка
Географског факултета Универзитета у Београду

_____
др Мирјана Бобић, редовна професорка
Филозофског факултета Универзитета у Београду

_____
др Владимир Илић, редовни професор
Филозофског факултета Универзитета у Београду

УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ
ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ
ДС/ПС 05/4-02 бр. 1152/1-VII/1
27.06.2019. године

На основу члана 227. став 2. алинеја 5. Статута Факултета, Изборно веће Филозофског факултета, на својој VI редовној седници, одржаној дана 27.06.2019. године, на предлог Одељења за социологију, донело је следећу

О Д Л У К У

Усваја се предлог матичног одељења, Одељења за социологију, и даје се позитивно мишљење о избору др Весне Милетић Степановић у звање ванредног професора за ужу научну област *Социологија*, на Универзитету у Београду – Географском факултету.

Доставити:

- 1x Универзитету у Београду-
Географском факултету
- 1x Одељењу за социологију
- 1x Шефу Одсека за правне послове
- 1x Архиви

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА

Проф. др Миомир Деспотовић

Број 644

28.08.2019. године

У складу са чланом 21. став 8. Правилника о начину и поступку стицања звања и заснивања радног односа наставника Универзитета у Београду ("Гласник Универзитета у Београду", бр. 200/2017), Универзитет у Београду – Географски факултет издаје следећу

ПОТВРДУ

да др Весни Милетић Степановић није изречена мера јавне осуде за повреду Кодекса професионалне етике.

ДЕКАН ФАКУЛТЕТА

Проф. др Дејан Филиповић

Изјава о изворности

Име и презиме кандидата Др Веана Милетић Степановић

Сагласно члану 26. став 3. Кодекса професионалне етике Универзитета у Београду,

ИЗЈАВЉУЈЕМ

- да је сваки мој рад и достигнуће, изворни резултат мог интелектуалног рада и да тај рад не садржи никакве изворе, осим оних који су наведени у раду,
- да нисам кршио/ла ауторска права и користио/ла интелектуалну својину других лица.

У Београду, _____

Потпис аутора

Веана Милетић Степановић